

د افغانستان اساسی قانون

قانون اساسی افغانستان

په ر، می ج به د کو د حیلې، زنه: ۱۳۰ ه ک د، س پې د میاشتې (۸)
پریه پسی سیه (۸۰۰)

Ketabton.com

رسمی جریده

فرمان
رئیس دولت انتقالی اسلامی
افغانستان در مورد توشیح قانون
اساسی افغانستان

شماره: (۱۰۳)

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۱/۶

د افغانستان د اساسی قانون د توشیح
په باب د افغانستان د انتقالی اسلامی
دولت د رئیس
فرمان

گنہه: (۱۰۳)

نېټه: ۱۳۸۲/۱۱/۶

بنام خداوند بزرگ و به آرزوی
سعادت مردم نجیب و صلح دوست
افغانستان، قانون اساسی جدید
را که توسط لویه جرگه تاریخی
۲۲ قوس الی ۱۴ جدی ۱۳۸۲
هجری شمسی، منعقده شهر کابل
در ۱۲ فصل و ۱۶۲ ماده به اتفاق
آرا تصویب گردید، توشیح و انفاذ
آنرا اعلام می دارم.

از بارگاه خداوند متعال استدعا
دارم تا این قانون اساسی با
رعایت احکام دین مبین اسلام،
تحکیم وحدت ملی، تحقق
اهداف دموکراسی، اعمار جامعه
مدنی، رفاه همگانی اقتصادی،
اجتماعی، سیاسی و فرهنگی،
مشعل راه دولت و مردم کشور

د لوی خدای په نامه او د افغانستان
د نجیبو خلکو د نیکمرغی په هیله،
نوی اساسی قانون چې د ۱۳۸۲
هجري لمريز کال د ليندي له ۲۲
څخه د مرغومي تر ۱۴ نېټې پوري
په کابل کې د جوړي شوي لویې جرگې
لخوا په ۱۲ فصلونو ۱۶۲ مادو کې د
رأيو په اتفاق تصویب شو، توشیح او
انفاذېي اعلاموم.

د متعال خدای له دربار څخه هیله کوم
تر خودغه اساسی قانون د اسلام د
مبین دین د حکمونو په رعایت سره
دلی یووالی د ټینګښت، د
دموکراسی د هدفونو د تحقق د
مدنی ټولنې د جوړ ولو، د ټولنیزې
اقتصادي، اجتماعي، سیاسي او
فرهنگي سوکالی، د دولت او دهپواد

رسمي جريده

د خلکو د لارې ھيوه شي ، سوله ،
برابری او ورورولي د افغانستان د ملت
ترمنځ تأمين کړي.

گردیده، صلح، برابری و
برادری را بین ملت افغانستان
تؤمن نماید.

و من الله توفيق

حامد کرزی

د افغانستان د انتقالی اسلامي دولت
رئيس

رئيس دولت انتقالی اسلامی
افغانستان

۱۳۸۲/۶/سلواحده / هجري شمسي ۱۳۸۲

د کابل ببار
شهر کابل

رسمی جریده

فهرست قانون اساسی افغانستان			د افغانستان د اساسی قانون فهرست		
صفحه	تعداد ماده ها	عنوان	مخ	د مادو شمپیر	عنوان
۱		مقدمه	۱		سریزه
۳	(۲۱ ماده)	فصل اول: دولت	۳	(۲۱ مادې)	لومړۍ فصل: دولت
۱۰	(۳۸ ماده)	فصل دوم: حقوق اساسی و وجایب	۱۰	(۳۸ مادې)	د اتباعو اساسی حقوق او وجایب
۲۶	(۱۱ ماده)	فصل سوم: رئیس جمهور	۲۶	(۱۱ مادې)	درېیم فصل: جمهور رئیس
۳۶	(۱۰ ماده)	فصل چهارم: حکومت	۳۶	(۱۰ مادې)	څلورم فصل: حکومت
۴۰	(۲۹ ماده)	فصل پنجم: شورای ملی	۴۰	(۲۹ مادې)	پنځم فصل: ملی شوری
۵۵	(۶ ماده)	فصل ششم: لویه جرگه	۵۵	(۶ مادې)	شپږم فصل: لویه جرګه
۵۷	(۲۰ ماده)	فصل هفتم: قضاء	۵۷	(۲۰ مادې)	اووم فصل: قضاء
۶۶	(۷ ماده)	فصل هشتم: اداره	۶۶	(۷ مادې)	اتم فصل: اداره
۶۹	(۶ ماده)	فصل نهم: حالت اضطرار	۶۹	(۶ مادې)	نهم فصل: اضطراري حالت
۷۱	(۲ ماده)	فصل دهم: تعديل	۷۱	(۲ مادې)	لسم فصل: تعديل
۷۲	(۷ ماده)	فصل یازدهم: احکام متفرقه	۷۲	(۷ مادې)	یوولسم فصل: متفرقه حکمونه
۷۴	(۵ ماده)	فصل دوازدهم: احکام انتقالی	۷۴	(۵ مادې)	دولسم فصل: انتقالی حکمونه

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام على سيد الاتباء و المرسلين
محمد (ﷺ) و على آل الله و اصحابه اجمعين.

مقدمه

سریزه

ما مردم افغانستان:

موږ د افغانستان خلکو:

■ با ایمان راسخ به ذات پاک
خداوند (ﷻ) و توکل به
مشیت حق تعالیٰ و اعتقاد
به دین مقدس اسلام؛

■ با درک بی عدالتی ها و نابسامانی
های گذشته و مصایب بی شماری که
بر کشور ما وارد آمده است؛

■ با تقدیر از فدایکاری ها،
مبارزات تاریخی، جهاد و
مقاومت بر حق تمام مردم
افغانستان و ارج گذاری به مقام
واله شهدای راه آزادی کشور؛

■ با درک این که افغانستان واحد و
یکپارچه به همه اقوام و مردم این
سرزمین تعلق دارد؛

■ با رعایت منشور ملل
متحد و با احترام به اعلامیه

■ د لوی خدای (ﷻ) پرسپیخلي ذات
په تینګ ايمان ، د حق تعالى په
مشیت پر توکل او د اسلام په سپیخلي
دین پر اعتقاد؛

■ د تیرو بی عدالتیو او ناخوالو په
درک او زمزوب پر هبود راغلیو بی
شمیره مصیبتونو ته په پاملنہ؛

■ د افغانستان د تولو خلکو د
سربنندنو، تاریخي مبارزو، جهاد او
بر حق مقاومت د ستایلو او د وطن د
آزادی د لارې د شهیدانو لور مقام ته
په ارزښت ورکولو؛

■ په دې درک سره چې واحد او یو
موته افغانستان ددې خاورې په تولو
قومونو او خلکو اړه لري؛

■ د ملګرو ملتود منشور په
رعایت او د بشر حقوقو نپیوالی

رسمی جریده

اعلامیي ته په درناوی:

جهانی حقوق بشر؛

- به منظور تحکیم وحدت ملی و حراست از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی کشور؛
 - به منظور تأسیس نظام مตکی بر اراده مردم و دموکراسی؛
 - به منظور ایجاد جامعه مدنی عاری از ظلم، استبداد، تبعیض و خشونت و مبنی بر قانونمندی، عدالت اجتماعی، حفظ کرامت و حقوق انسانی و تأمین آزادی ها و حقوق اساسی مردم؛
 - به منظور تقویت بنیادهای سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و دفاعی کشور؛
 - به منظور تأمین زندگی مرفه و محیط زیست سالم برای همه ساکنان این سرزمین؛
 - و سرانجام، به منظور تثبیت جایگاه شایسته افغانستان در خانواده بین المللی؛
- این قانون اساسی را مطابق به واقعیت های تاریخی، فرهنگی و اجتماعی کشور و مقتضیات عصر،
- د ملی وحدت د تینګښت او د هېواد د استقلال، ملی حاکمیت او ځمکنی بشپړیا د ساتني په منظور؛
 - د خلکو پر اراده او د موکراسی ولار نظام د تأسیس لپاره؛
 - له ظلم، استبداد، تبعیض او تاوږیخوالي پاکې، پرقانونیت، اجتماعی عدالت، د انسانی حقوقو او کرامت پر خوندي تا به ولارې مدنی ټولنې د جوړولو او دخلکو د اساسی حقوقو او آزادیو د تأمین په منظور؛
 - د هېواد سیاسی، اجتماعی، اقتصادي او دفاعی بنسټونو د پیاوړی کولو لپاره؛
 - د دې خاورې ټولو او سیدونکيو ته د یو هوسا ژوندانه او د ژوند د سالم چاپیریال د تأمین په منظور؛
 - او بالآخره په نړیواله کورنۍ کې د افغانستان لپاره د وړ ځای د تثبیت په منظور؛
 - د هېواد تاریخي، فرهنگي او ټولنیزو واقعیتونو او د زمان له غوبښتو سره سم مو دغه اساسی قانون

رسمی جریده

از طریق نمایندگان منتخب خود
درلویه جرگه مؤخر چهاردهم جدی
سال یک هزار و سه صد و
هشتاد و دو هجری شمسی در شهر
کابل تصویب کردیم.

د خپلو استازیو له لاری د یو زرو
دری سوه دوه اتیا یم لمیز هجري
کالد مرغومی د میاشتی په
خوارلسنه نیتهه د کابل په بنار
کې تصویب کړ.

فصل اول دولت

مادة اول:
افغانستان، دولت جمهوری
اسلامی، مستقل، واحد و غیر قابل
تجزیه می باشد.

مادة دوم:
دین دولت جمهوری اسلامی
افغانستان، دین مقدس اسلام است.

پیروان سایر ادیان در پیروی از
دین و اجرای مراسم دینی
شان در حدود احکام قانون
آزاد می باشند.

مادة سوم:
در افغانستان هیچ قانون نمی
تواند مخالف معتقدات و احکام
دین مقدس اسلام باشد.

مادة چهارم:
حاکمیت ملی در افغانستان به
ملت تعلق دارد که به طور

لومړۍ فصل دولت

لومړۍ ماده:
افغانستان، خپلوک، واحد، او نه
بیلیدونکی اسلامی جمهوری
دولت دی.

دوه یمه ماده:
د افغانستان د اسلامی جمهوری دولت
دین، د اسلام سپېڅلی دین دی.

د نورو اديانو پیروان د خپل دین په
پیروی او د خپلو دینی مراسمو په
اجرأ کې د قانون د حکمونو په
حدودو کې آزاد دي.

درېیمه ماده:
په افغانستان کې هېڅ قانون نشي
کولای چې د اسلام د سپېڅلی دین د
معتقداتو او احکامو مخالف وي.

څلورمه ماده:
په افغانستان کې ملي حاکمیت په
ملت پورې اړه لري چې په مستقیم ډول

رسمی جریده

مستقیم یا توسط نمایندگان خود آن را اعمال می کند.

ملت افغانستان عبارت است از تمام افرادی که تابعیت افغانستان را دارا باشند.

ملت افغانستان متشکل از اقوام پشتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوج، پشه یی، نورستانی، ایماق، عرب، قرغیز، قزلباش، گوخر، براهسوی و سایر اقوام می باشد.

برهر فرد از افراد ملت افغانستان کلمه افغان اطلاق می شود.

هیچ فرد از افراد ملت از تابعیت افغانستان محروم نمی گردد.

امور مربوط به تابعیت و پناهندگی توسط قانون تنظیم می گردد.

ماده پنجم:

تطبیق احکام این قانون اساسی و سایر قوانین، دفاع از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی و تأمین امنیت و قابلیت دفاعی کشور از وظایف اساسی دولت می باشد.

یې په خپله یا یې د خپلو استازيو له لري عملی کوي.

د افغانستان ملت عبارت دی له هغو تولو افرادو خخه چې د افغانستان تابعیت ولري.

د افغانستان ملت له پښتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوج، پشه یی، نورستانی، ایماق، عرب، قرغیز، قزلباش، گوخر، براهسوی او نورو قومونو خخه جوړ دي.

د افغان کلمه د افغانستان د ملت پر هر فرد اطلاق کيږي.

د ملت هیڅ یو فرد د افغانستان له تابعیت خخه نه محرومیږي.

په تابعیت او پناه ورکولو پوري مریوطی چارې د قانون له لياري تنظیمیږي.

پنځمه ماده:

د ډی اساسی قانون او نورو قوانینو د حکمونو تطبیق، له استقلال، ملي واکمنی او ځمکنی بشپړتیا خخه دفاع او د هېواد د امنیت او دفاعی قابلیت تأمین، د دولت له اساسی وظایفو خخه دي.

رسمی جریده

ماده ششم:

دولت به ایجاد یک جامعه مرفه و مترقی بر اساس عدالت اجتماعی، حفظ کرامت انسانی، حمایت حقوق بشر، تحقق دموکراسی، تأمین وحدت ملی، برابری بین همه اقوام و قبایل و انکشاف متوازن در همه مناطق کشور مکلف می باشد.

ماده هفتم:

دولت منشور ملل متحد، معاهدات بین الدول، میثاق های بین المللی که افغانستان به آن ملحق شده است و اعلامیه جهانی حقوق بشر را رعایت می کند.

دولت از هر نوع اعمال تروریستی، زرع و قاچاق مواد مخدر و تولید و استعمال مسکرات جلوگیری می کند.

ماده هشتم:

دولت سیاست خارجی کشور را بر مبنای حفظ استقلال، منافع ملی و تمامیت ارضی و عدم مداخله، حسن همچواری، احترام متقابل و تساوی حقوق تنظیم می نماید.

شپرمه ماده:

دولت، د انسانی کرامت په ساتلو، بشري حقوقو د ملاتړ، د دموکراسۍ د تحقق، ملي وحدت د تأمین، د ټولو قومونو او قبایلولو ترمنځ د برابری او د هېواد په ټولو سیموکې د متوازنې پراختیا او ټولنیز عدالت پر بنسته دیوې هوسا او پرمختللي ټولنې په جوړولو مکلف دي.

اوومه ماده:

دولت د ملګرو ملتونو د منشور، د بین الدول معاهدو، د نړیوالو میثاقونو چې افغانستان له هغو سره تړاو لري او د بشري حقوقو د نړیوالې اعلامیې رعایت کوي.

دولت د هر راز تروریستی اعمالو، د مخدوه موادو د کړلو او قاچاق او د مسکراتو د تولید او استعمال مخنیوی کوي.

اتمه ماده:

دولت د هېواد خارجی سیاست دڅلواکۍ، ملي ګټمو او ځمکنۍ بشپړتیا په ساتلو، نه مداخلي، بنه ګاونډیتوب ، متقابل احترام او د حقوقو د برابری پر بنسته تنظیموي.

رسمی جریده

ماده نهم:
معدان و سایر منابع زیرزمینی و آثار باستانی ملکیت دولت می باشند.

حافظت و اداره املاک دولت و طرز استفاده درست از منابع طبیعی و سایر املاک عامه توسط قانون تنظیم می گردد.

ماده دهم:
دولت، سرمایه گزاریها و تشبیثات خصوصی را مبتنی بر نظام اقتصاد بازار، مطابق به احکام قانون، تشویق، حمایت و مصوئیت آنها را تضمین می نماید.

ماده یازدهم:
امور مربوط به تجارت داخلی و خارجی، مطابق به ایجابات اقتصادی کشور و مصالح مردم، توسط قانون تنظیم می گردد.

ماده دوازدهم:
د افغانستان بانک، بانک مرکزی دولت و مستقل می باشد.

نشر پول و طرح و تطبیق سیاست پولی کشور، مطابق به احکام قانون، از صلاحیت بانک مرکزی می باشد.

نهمه ماده:
کانونه او نوری تر ئمکی لاهدې زیرمې او لرغونی آشار د دولت ملکیت دی.

د دولت د ملکیتونو ساتنه او اداره او له طبیعی زیرمو او نورو عامه ملکیتونو خخه د سمی استفادې دول د قانون له لیاري تنظیمېږي.

لسمه ماده:
دولت، خصوصی پانګې اچونې او خصوصی تشبیثات د بازار د اقتصاد د نظام پربنست د قانون له حکمونو سره سم هڅوي ، ملاترې کوي او مصوئیت بې تضمینوي.

یوولسمه ماده:
په کورنۍ او بهرنۍ سوداگری پورې تړلې چارې، د هېواد له اقتصادي غونبشنو او دخلکول له ګهيو سره سمی د قانون له لیاري تنظیمېږي.

دولسمه ماده:
د افغانستان بانک، د دولت مرکزی او مستقل بانک دی.

د پیسو نشرول، د هېواد د پولې سیاست طرح او تطبیق، د قانون له حکمونو سره سم د مرکزی بانک صلاحیت دی.

رسمی جریده

بانک مرکزی در مورد چاپ پول با کمیسیون اقتصادی ولسی جرگه مشوره می نماید.

تشکیل و طرز فعالیت این بانک توسط قانون تنظیم می شود.

ماده سیزدهم:

دولت برای انکشاف صنایع، رشد تولید، ارتقای سطح زندگی مردم و حمایت از فعالیتهای پیشه وران، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

ماده چهاردهم:

دولت برای انکشاف زراعت و مالداری، بهبود شرایط اقتصادی، اجتماعی و معیشتی دهقانان و مالداران و اسکان و بهبود زندگی کوچیان، در حدود بنیه مالی دولت، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

دولت به منظور تهیه مسکن و توزیع ملکیتهای عامه برای اتباع مستحق، مطابق به احکام قانون و در حدود امکانات مالی، تدبیر لزم اتخاذ می نماید.

مرکزی بانک د پیسود چاپ په برخه کې د ولسی جرگې له اقتصادی کمیسیون سره مشوره کوي.

ددی بانک تشکیل او د کار چول د قانون له لیاري تنظیمېږي.

دیار لسمه ماده:

دولت د صنایع د پراختیا، د تولید د ودی او د خلکو د ژوند د سطحې د لورتیا او د کسبگرد فعالیتونو د ملاتر لپاره اغیزمن پروگرامونه طرح او تطبیقوی.

خوار لسمه ماده:

دولت د کرنې او مالداری د پراختیا، د بزگرانو او مالدارانو د اقتصادی تولیزیو او د ژوند د شرایطو د بنه کولو او د کوچیانو د میشتلو او د دوی د ژوند د سمون لپاره د دولت د مالي توان په حدودو کې اغېزمن پروگرامونه طرح او تطبیقوی.

دولت مستحقو اتبع او ته د استوګنځای د برابرلو په منظور او د عامه ملکیتونو د وېش لپاره، د قانون له حکمونو سره سم او د مالي امکاناتو په حدود کې لزم تدبیرونه نیسي.

رسمی جریده

ماده پانزدهم:
دولت مکلف است در مورد حفظ و
بهبود جنگلات و محیط زیست تدابیر
لارم اتخاذ نماید.

ماده شانزدهم:
از جمله زبانهای پشتو، دری،
ازبکی، ترکمنی، بلوچی، پشه یی،
نورستانی، پامیری و سایر زبانهای
رایج در کشور، پشتو و دری زبانهای
رسمی دولت می باشند.

در مناطقیکه اکثریت مردم به یکی
از زبانهای ازبکی، ترکمنی، پشه یی،
نورستانی، بلوچی و یا پامیری تکلم
می نمایند آن زبان علاوه بر پشتو
و دری به حیث زبان سوم رسمی می
باشد و نحوه تطبیق آن توسط قانون
تنظيم می گردد.

دولت برای تقویت و انکشاف همه
زبانهای افغانستان پروگرامهای مؤثر
طرح و تطبیق می نماید.

نشر مطبوعات و رسانه های
گروهی به تمام زبانهای رایج در
کشور آزاد می باشد.

مصطلحات علمی و اداری ملی
موجود در کشور حفظ می گردد.

پنخلسمه ماده:
دولت مکلف دی چې د ځنګلونو او د
چاپریال د خوندي کولواو بنه والي
لپاره لارم تدبیرونه ونیسي.

شپارسمه ماده:
د پښتو، دری، ازبکی، ترکمنی،
بلوخي، پشه یې، نورستانی، پامیری
او په هېواد کې د نورو مروجو ژبو له
جملی خخه پښتو او دری د دولت
رسمی ژبې دی.

په هغو سیمو کې چې د خلکو اکثریت
له ازبکی، ترکمنی، بلوخي، پشه یې،
نورستانی او یا پامیری ژبو خخه پر
یوې خبرې کوي له پښتو او دری
سربره هغه ژبه دریمه رسمی ژبه
ده، د تطبیق ډول یې د قانون له
لياري تنظیمیري.

دولت د افغانستان د ټولو ژبود
پیاوړتیا او پراختیا لپاره اغيزمن
پروگرامونه طرح او تطبیقوی.

په هېواد کې د مطبوعاتو، رadio او
تلويزيون خپروني د هېواد پر ټولو
مروجو ژبو آزادې دی.

په هېواد کې موجود ملي، علمي او
اداري مصطلحات ساتل کيږي.

رسمی جریده

ماده هفدهم:

دولت برای ارتقای معارف در همه سطوح، انکشاف تعلیمات دینی، تنظیم و بهبود وضع مساجد، مدارس و مراکز دینی تدبیر لزم اتخاذ می نماید.

ماده هجدهم:

مبدأ تقویم کشور بر هجرت پیغمبر اکرم (ﷺ) اساتزار است.

مبنای کار ادارات دولتی تقویم هجری شمسی می باشد.

روزهای جمعه، اسد ۲۸ و شور تعطیل عمومی است، سایر رخصتی ها توسط قانون تنظیم می گردد.

ماده نزدهم:

بیرق افغانستان مرکب است از: سه قطعه با رنگهای سیاه، سرخ و سبز که به صورت عمودی، به اندازه های مساوی، از چپ به راست، در کنار هم واقع شده، عرض هر رنگ برابر نصف طول آن است و در وسط آن نشان ملی افغانستان قرار دارد.

نشان ملی افغانستان عبارت از محراب و منبر به رنگ سفید می باشد که در دو گوشه آن دو بیرق و

اوه لسمه ماده:

دولت په بیلا بیلو سطحو کې د معارف د ودی او د دینی زده کړو د پراختیا، د جوماتونو، مدرسوا او دینی مرکزونو د وضعی د بنه والي او تنظیم لپاره لزم تدبیرونه نیسي.

اتلسنه ماده:

د هېواد د تقویم مبدأ د پیغمبر اکرم (ﷺ) پر هجرت ولار دی.

د دولتی ادارو د کاربنسته هجري لمريز کال دی.

د جمعی ورځی، د اسد ۲۸ او د شور ۸ عمومی رخصتی دي، نوري رخصتی د قانون له لياري تنظيمېږي.

نولسمه ماده:

د افغانستان بېرغله: دریو تور، سور او زرغون رنګه توتو خخه جور دی . درې واړه توټې په مساوی دول له کین نه بنې لور ته په عمودي دول سره پرتې وي او د هر رنگ سور د هغه د او بدوي نیمايی دي چې په منځ کې يې د افغانستان ملي نبان ځای پرڅای شوی دي.

د افغانستان د دولت ملي نبان له سپین رنګي محراب او منبر خخه جور دی چې په دوو خندو کې يې دوه

رسمی جریده

در وسط آن در قسمت فوقانی، کلمه مبارک لا اله الا الله محمد رسول الله و الله اکبر و اشعة خورشید در حال طلوع و در قسمت تحتانی آن تاریخ ۱۲۹۸ هجری شمسی و کلمه افغانستان، جا داشته و از دو طرف با خوشه های گندم احاطه شده است.

طرز استفاده از بیرق و نشان ملی توسط قانون تنظیم می گردد.

ماده بیست:
سرود ملی افغانستان به زبان پشتو و با ذکر الله اکبر و نام اقوام افغانستان می باشد.

ماده بیست و یکم:
پایتخت افغانستان شهر کابل می باشد.

فصل دوم حقوق اساسی و وجایب اتباع

ماده بیست و دوم:
هر نوع تبعیض و امتیاز بین اتباع افغانستان ممنوع است.

اتباع افغانستان اعم از زن و مرد در برابر قانون دارای حقوق و وجایب مساوی می باشند.

بیرغونه او د منع په برنى برخه کې یې د لا اله الا الله محمد رسول الله مبارکه کلمه او الله اکبر او د راختونکي لمر وړانګې او په لاندې برخه کې یې د ۱۲۹۸ هجری شمسی تاریخ او د افغانستان کلمه راغلې چې له د وو خواوو خخه د غنممو وږي پري راګرڅول شوي دي.

له بیرغ او ملي نبان خخه د استفادې څرنګوالی د قانون له لياري تنظيمېږي.

شلمه ماده:
د افغانستان ملي سرود په پښتو ژبه دی، الله اکبر او د افغانستان د قومونو نومونه به پکې رائحي.

یوویشتمه ماده:
د افغانستان پایتخت د کابل بنار دی.

دوه یم فصل د اتباعو اساسی حقوق او وجایب

دوه ويشتمه ماده:
د افغانستان د اتبعوو ترمنځ هر راز تبعیض او امتیاز منع دی.

د افغانستان اتباع بسچې او نارينه د قانون په وړاندې مساوی حقوق او وجایب لري.

رسمی جریده

ماده بیست و سوم:

زندگی موهبت الهی و حق طبیعی انسان است، هیچ شخص بدون مجوز قانونی از این حق محروم نمی گردد.

در ویشتمه ماده:

ژوند د خدای (عزوجل) بخوبیه او د انسان طبیعی حق دی، هیخوک له قانونی مجوزه پرته له دی حقه بی برخی کبدای نشی.

ماده بیست و چهارم:

آزادی حق طبیعی انسان است. این حق جز آزادی دیگران و مصالح عامه که توسط قانون تنظیم می گردد، حدودی ندارد.

خلیرویشتمه ماده:

آزادی د انسان طبیعی حق دی. دا حق د نورو له آزادی او له عامه مصالحو پرته چې د قانون له لیارې تنظیمې بې حدودنه لري.

آزادی و کرامت انسان از تعرض مصوئ است.

د انسان آزادی او کرامت له تبری خوندی دی.

دولت به احترام و حمایت آزادی و کرامت انسان مکلف می باشد.

دولت د انسان د آزادی او کرامت په ساتنه او درناوی مکلف دی.

ماده بیست و پنجم:

برائت ذمه حالت اصلی است.

پنځه ویشتمه ماده:

د ذمې برائت اصلی حالت دی.

متهم تا وقتی که به حکم قطعی محکمه با صلاحیت محکوم علیه قرار نگیرد، بی گناه شناخته می شود.

ترهغې چې د باصلاحیته محکمې په قطعی حکم متهم محکوم علیه ثابت نه شي، بې گناه ګنيل کېږي.

ماده بیست و ششم:

جرم یک عمل شخصی است.

شپړ ویشتمه ماده:

جرم یو شخصی عمل دی.

تعقیب، گرفتاری یا توقيف متهم و تطبیق جزا بر او به شخص دیگری سرایت نمی کند.

د متهم تعقیبول، نیول یا توقيفول او پر هغه باندې د جزا تطبیق بل هیچاته سرایت نه کوي.

رسمی جریده

ماده بیست و هفتم:

هیچ عملی جرم شمرده نمی شود مگر به حکم قانونی که قبل از ارتکاب آن نافذ گردیده باشد.

هیچ شخص را نمی توان تعقیب، گرفتار و یا توقيف نمود مگر بر طبق احکام قانون.

هیچ شخص را نمی توان مجازات نمود مگر به حکم محکمه با صلاحیت و مطابق به احکام قانونی که قبل از ارتکاب فعل مورد اتهام نافذ گردیده باشد.

ماده بیست و هشتم:

هیچ یک از اتباع افغانستان به علت اتهام به جرم، به دولت خارجی سپرده نمی شود مگر بر اساس معامله بالمثل و پیمان های بین الدول که افغانستان به آن پیوسته باشد.

هیچ افغان به سلب تابعیت و یا تبعید در داخل یا خارج افغانستان محکوم نمی شود.

ماده بیست و نهم:

تعذیب انسان ممنوع است.

هیچ شخص نمی تواند حتی

اوه ویشتمه ماده:

هیچ یو عمل جرم نه گهل کېږي خو ده ګه قانون له مخې چې د جرم تر ارتکاب د مخه نافذ شوی وي.

هیڅوک د قانون له حکمونه پرته تعقیبیدای، نیول کیدای او یا توقيفیدای نه شي.

هیچاته سزا نشي ورکول کیدای مگر، د با صلاحیته محکمې په حکم او د هغه قانون له احکامو سره سم چې د اتهام وړ فعل ترا ارتکابه مخکې نافذ شوی وي.

اته ویشتمه ماده:

د افغانستان هیچ یو تبعه په جرم باندې د متهم کيدوله امله، بهرنی دولت ته نه سپارل کېږي، مگر د رته معاملی او د هغو بین الدول تړوننو له مخې چې افغانستان ورسره تراو لري.

هیچ افغان د تابعیت په سلبېدو او په افغانستان کې دنه یا بهر په شړل کبدو نه محکومېږي.

نهه ویشتمه ماده:

دانسان تعذیب منع دي.

هیڅوک نه شي کولای چې له بل

رسمی جریده

به مقصد کشف حقایق از شخص دیگر، اگرچه تحت تعقیب، گرفتاری یا توقيف و یا محکوم به جزا باشد، به تعذیب او اقدام کند یا امر بدهد.

تعیین جزایی که مخالف کرامت انسانی باشد، ممنوع است.

ماده سی ام:
اظهار، اقرار و شهادتی که از متهم یا شخص دیگری به وسیله اکراه به دست آورده شود، اعتبار ندارد.

اقرار به جرم عبارت است از اعتراف متهم با رضایت کامل و در حالت صحت عقل، در حضور محکمه با صلاحیت.

ماده سی و یکم:
هر شخص می تواند برای دفع اتهام به مجرد گرفتاری و یا برای اثبات حق خود، وکیل مدافع تعیین کند.

متهم حق دارد به مجرد گرفتاری، از اتهام منسوب اطلاع یابد و در داخل میعادی که قانون تعیین می کند در محکمه حاضر گردد.

شخص خخه حتی د حقایق د تراشه کولو لپاره که خه هم تر تعقیب، نیونی یا توقيف لاندی وی او یا په جزا محکوم وی، د هغه د تعذیب لپاره اقدام وکری یا یې د تعذیب امر ورکری.

دانسانی کرامات مخالفی جزا، تاکل منع دی.

د پرشمه ماده:

له متهم یا بل شخص خخه په زور تر لاسه شوی خرگندونی، اقرار یا شهادت اعتبار نه لري.

په جرم اقرار د متهم هغه اعتراف ته وايی چې په بشپړه خوبیه او د عقلی روغتیا په حالت کې یې د با صلاحیته محکمې په وړاندې کړی وی.

یو د پرشمه ماده:

هر خوک کولانی شي چې له نیول کېدو سره سم له ئانه د اتهام دلیرې کولواو یا د حق د ثابتولو لپاره مدافع وکیل و تاکی.

متهم حق لري چې له نیولو سره سم له منسوب اتهامه ئان خبر کری او د هغې مودې دنه چې قانون یې تاکی، محکمه کې حاضر شي.

رسمی جریده

دولت در قضایای جنایی برای متهم بى بضاعت و کیل مدافعان تعیین می نماید.

محرمیت مکالمات، مراسلات و مخابرات بین متهم و کیل آن، از هر نوع تعرض مصوّن می باشد.

وظایف و صلاحیت های وکلای مدافع توسط قانون تنظیم می گردد.

مادة سی و دوم:
مدیون بودن شخص موجب سلب یا محدود شدن آزادی وی نمی شود.

طرز و وسایل تحصیل دین توسط قانون تنظیم میگردد.

مادة سی و سوم:
اتباع افغانستان حق انتخاب کردن و انتخاب شدن را دارا می باشند.

شرایط و طرز استفاده از این حق توسط قانون تنظیم میگردد.

مادة سی و چهارم:
آزادی بیان از تعرض مصوّن است.

هر افغان حق دارد فکر خود را به وسیله گفتار، نوشته، تصویر و یا وسایل دیگر، با رعایت احکام مندرج این قانون اساسی

دولت په جنایی پینسو کې د بېوزلې متهم لپاره مدافع و کیل تاکي.

د متهم او د هفه د وکیل تر منع مکالمات، مراسلات او مخابرات له هر ډول تعرض خخه خوندي دي.

د مدافع وکیلانو وظایف او واکونه د قانون له لیاري تنظیمېږي.

دوه دېرشمه ماده:
پور د پورورې د آزادی، د سلبیدو یا محدود ډدو سبب کیدای نشي.

د پور د بيرته اخيستلو لاري چاري او وسایل د قانون له لیاري تنظیمېږي.

دری دېرشمه ماده:
د افغانستان اتباع د انتخابولو او د انتخابېدلولو حق لري.

له دې حق خخه د ګټي اخيستو شرایط او لاري د قانون له لیاري تنظیمېږي.

څلور دېرشمه ماده:
د بیان آزادی له تیری خخه خوندي ده.

هر افغان حق لري چې خپل فکر د وي، لیکنې، انځور او یا نورو وسیلوله لاري، په دې اساسی قانون کې د راغلو حکمنو په

رسمی جریده

اظهار نماید.

رعايت، خرگند کړي.

هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون، به طبع و نشر مطالب، بدون ارائه قبلی آن به مقامات دولتی، بپردازد.

احکام مربوط به مطبع، رادیو و تلویزیون، نشر مطبوعات و سایر وسائل ارتباط جمیعی توسط قانون تنظیم میگردد.

مادة سی و پنجم:
اتباع افغانستان حق دارند به منظور تأمین مقاصد مادی و یا معنوی، مطابق به احکام قانون، جمعیتها تأسیس نمایند.

اتباع افغانستان حق دارند، مطابق به احکام قانون، احزاب سیاسی تشکیل دهند، مشروط بر اینکه:

۱- مرامنامه و اساسنامه حزب، مناقض احکام دین مقدس اسلام و نصوص و ارزش‌های مندرج این قانون اساسی نباشد؛

۲- تشکیلات و منابع مالی حزب علنی باشد؛

۳- اهداف و تشکیلات نظامی و شبه

هر افغان حق لري د قانون له حکمونو سره سم مطالب، بې له دې چې هغه مخکې له مخکې دولتي مقامونو ته وښی، خپاره او نشر کړي.

د مطبعو، راهیسو او تلویزیون، د مطبوعاتو د خپرولو او د جمعی ارتباط په نورو و سایلوا پوري مربوط حکمونه د قانون له لیاري تنظیم پړي.

پنځه د پرشمه ماده:
د افغانستان اتباع حق لري چې د خپلوا مادی او یا معنوی غوبښتونو د تأمین لپاره، د قانون له حکمونو سره سم، تولني جورې کړي.

د افغانستان اتباع حق لري د قانون له حکمونو سره سم، سیاسي ګوندونه جوړ کړي، په دې شرط چې:

۱- د ګوند مرامنامه او اساسنامه د اسلام د سپېڅلې دین د احکام او په دی اساسی قانون کې د راغلو نصوص او ارزښتونو مخالف نه وي؛

۲- د ګوند تشکیلات او مالي منابع خرگند وي؛

۳- نظامي او نظامي ډوله تشکیلات

رسمی جریده

نظامی نداشته باشد؛

۴- وابسته به حزب سیاسی و یا دیگر منابع خارجی نباشد؛

تأسیس و فعالیت حزب بر مبنای قومیت، سمت، زبان و مذهب فقهی جواز ندارد.

جمعیت و حزبی که مطابق به احکام قانون تشکیل می شود ، بدون موجبات قانونی و حکم محکمه با صلاحیت منحل نمی شود.

ماده سی و ششم:

اتباع افغانستان حق دارند برای تأمین مقاصد جایز و صلح آمیز، بدون حمل سلاح، طبق قانون اجتماع و تظاهرات نمایند.

ماده سی و هفتم:

آزادی و محرومیت مراحلات و مخابرات اشخاص چه به صورت مکتوب باشد و چه به وسیله تیلفون، تلگراف و وسائل دیگر، از تعریض مصون است.

دولت حق تفتيش مراحلات و مخابرات اشخاص را ندارد، مگر مطابق به احکام قانون.

او هدفونه و نه لری؛

۴- له بھرنیو سیاسی گوندونو یا نورو بھرنیو منابعو سره ترلي نه وي؛

د قوم، سیمې، ژبې او فقهی مذهب پر بنست د گوند جوړول او فعالیت کول، جواز نه لری.

هغه جمعیت او گوند چې د قانون له حکمونو سره سم جوړېږي د قانونی موجبات او باصلاحیتی محکمې له حکمې پرته نه منحل کېږي.

شپې د پرشمه ماده:

د افغانستان اتباع حق لری چې د روا او سوله ییزو غوبنتنو د تأمین لپاره له قانون سره سم بې وسلې غونډې او مظاهري و کړې.

اوه د پرشمه ماده:

د اشخاصو د مخابري او لیکونو آزادی او محرومیت که په لیکلې څول وي یا د تیلیفون او تلگراف یا نورو وسیلو له لارې، له تېری خخه خوندي دي.

دولت د اشخاصو د مخابرو او لیکونو د پلتني حق نه لری، مگر د قانون له حکمونو سره سم.

رسمی جریده

ماده سی و هشتم:

مسکن شخص از تعرض مصوئ است.
هیچ شخص، به شمول دولت، نمی تواند بدون اجازه ساکن یا قرار محکمه با صلاحیت و به غیر از حالات و طرزی که در قانون تصریح شده است، به مسکن شخص داخل شود یا آن را تفتیش نماید.

در مورد جرم مشهود، مامور مسئول می تواند بدون اجازه قبلی محکمه، به مسکن شخص داخل شود یا آن را تفتیش کند. مامور مذکور مکلف است بعد از داخل شدن یا اجرای تفتیش، در خلال مدتی که قانون تعیین می کند قرار محکمه را حاصل نماید.

ماده سی و نهم:

هر افغان حق دارد به هر نقطه کشور سفر نماید و مسکن اختیار کند، مگر در مناطقی که قانون ممنوع قرار داده است.

هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون به خارج افغانستان سفر نماید و به آن عودت کند.

دولت از حقوق اتباع افغانستان در خارج از کشور حمایت می نماید.

اته د پرشمه ماده:

د شخص استوګنخی له تپري خخه خوندي دي. هېڅوک د دولت په ګډون نشي کولاهي د استوګن له اجازې یا د واکمنې محکمې له قرار پرته او بې له هغه حالاتو او لارو چې په قانون کې بنوول شوي، د چا کورته ورننوزي یا یې پلتي.

د خرگند جرم په مورد کې مسئول مامور کولاهي شي د محکمې له مخکينې اجازې پرته د شخص کورته ورننوزي یا هغه پلتمي. نوموري مامور مکلف دی کورته له ننوتوا پا پلتني وروسته، په هغه موده کې چې قانون یې تاکي د محکمې قرار ترلاسه کري.

نهه د پرشمه ماده:

هر افغان حق لري د هېواد هر گوت ته سفر وکړي او استوګن شي خو له هغه سيمو پرته چې قانون منع کړي وي.

هر افغان حق لري د قانون له حکمونو سره سم له افغانستان خخه بهر سفر وکړي او بيرته راستون شي.

دولت له هېواد خخه بهر د افغانستان د اتباعو د حقوقو ساتنه کوي.

رسمی جریده

ماده چهل:
ملکیت از تعرض مصون است.

هیچ شخص از کسب ملکیت و تصرف در آن منع نمی شود، مگر در حدود احکام قانون.

ملکیت هیچ شخص، بدون حکم قانون و فیصله محکمه با صلاحیت مصادره نمی شود.

استملاک ملکیت شخص، تنها به مقصد تأمین منافع عامه، در بدل تعویض قبلی و عادله، به موجب قانون مجاز می باشد.

تفییش و اعلان دارایی شخص، تنها به حکم قانون صورت می گیرد.

ماده چهل و یکم:
اشخاص خارجی در افغانستان حق ملکیت اموال عقاری را ندارند.

اجاره عقار به منظور سرمایه گذاری، مطابق به احکام قانون مجاز می باشد. فروش عقار به نمایندگی های سیاسی دول خارجی و به مؤسسات بین المللی که افغانستان عضو آن باشد، مطابق به احکام قانون، مجاز می باشد.

خلو بیستمه ماده:
ملکیت له تیری خخه خوندی دی.

هېڅوک د ملکیت د ترلاسه کولو او په هغه کې له تصرف کولو خخه نه منع کېږي، مګر د قانون د احکامو په حدودو کې.

د هیچا ملکیت د قانون د حکم او د باصلاحیته محکمې له پربکړې پرته نه مصادره کېږي.

د شخص د ملکیت استملاک یوازې د عامه ګټو د تأمین په مقصد، د مخکینی او عادله بدل په ورکولو، د قانون له مخی مجاز دی.

د شخص د شتمنی پلپنه او اعلان یوازې د قانون په حکم کېداي شي.

یوخلو بیستمه ماده:
بهرني اشخاص په افغانستان کې د عقاری مالونو د ملکیت حق نه لري.

د عقار اجاره د پانګکي اچونې په منظور د قانون له حکمونو سره سم جواز لري. د بھرنیو ملکونو پر سیاسی نمایندگیو او پر هغه بین المللی مؤسسو چې افغانستان پکې غریتوب لري د عقاری مالونو پلپول د قانون له حکمونو سره سم جواز لري.

رسمی جریده

ماده چهل و دوم:
هر افغان مکلف است مطابق به
احکام قانون به دولت مالیه و
محصول تأدیه کند.

هیچ نوع مالیه و محصول، بدون حکم
قانون، وضع نمی شود.

اندازه مالیه و محصول و طرز تأدیه
آن، با رعایت عدالت اجتماعی،
توسط قانون تعیین میگردد.

این حکم در مورد اشخاص و
 مؤسسات خارجی نیز تطبیق میشود.

هر نوع مالیه، محصول و عواید
تأدیه شده، به حساب واحد
دولتی تحويل داده می شود.

ماده چهل و سوم:
تعلیم حق تمام اتباع افغانستان است
که تا درجه لیسانس در مؤسسات
تعلیمی دولتی به صورت رایگان از
طرف دولت تأمین می گردد.

دولت مکلف است به منظور تعمیم
متوازن معارف در تمام افغانستان،
تأمین تعلیمات متوسطه اجباری،
پروگرام مؤثر طرح و تطبیق نماید و
زمینه تدریس زبان های مادری را در
مناطقی که به آنها تکلم می کنند

دوه خلوینبته ماده:
هر افغان مکلف دی د قانون له
حکمونو سره سم دولت ته مالیه او
محصول ورکري.

هیخ راز مالیه او محصول، د قانون له
حکمه پرته نه وضع کېږي.

د مالیې او محصول اندازه او د ورکړې
ډول يې د ټولنیز عدالت په رعایت د
قانون په وسیله بنوول کېږي.

دا حکم د بهرنیو کسانو او موئسو
په برخه کې هم تطبیقېږي.

هر ډول ورکړه شوي مالیه،
محصول او عایدات، دولتی واحد
حساب ته تحولېږي.

دري خلوینبته ماده:
زده کړه د افغانستان د ټولو
اتباعو حق دی چې د لیسانس
تر درجې پوري وریا د دولت له
خوا تأمینېږي.

دولت مکلف دی چې په ټول افغانستان
کې د متوازن معارف د عامولو او د
منځنيو اجباري زده کړو د تأمین لپاره
اغېزمن پروگرام طرح او تطبیق کېږي او
د مورنيو ژبو د تدریس لپاره په هفو
سیموکې چې پري خبرې کېږي لاره

رسمی جریده

فراهم کند.

هواره کړي.

ماده چهل و چهارم:

دولت مکلف است به منظور ایجاد توازن و انکشاف تعلیم برای زنان، بهبود تعلیم کوچیان و امحای بی سوادی در کشور، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق نماید.

ماده چهل و پنجم:

دولت نصاب واحد تعلیمی را، بر مبنای احکام دین مقدس اسلام و فرهنگ ملی و مطابق با اصول علمی، طرح و تطبیق می کند و نصاب مضامین دینی مکاتب را، بر مبنای مذاهب اسلامی موجود در افغانستان، تدوین می نماید.

ماده چهل و ششم:

تأسیس و اداره مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی و اختصاصی وظیفه دولت است.

اتباع افغانستان می توانند به اجازه دولت به تأسیس مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی، اختصاصی و سواد آموزی اقدام نمایند.

دولت می تواند تأسیس مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی و اختصاصی

څلور څلوبېښتمه ماده:

دولت مکلف دی د بنخود زده کړو د پراختیا او توازن د ایجاد په منظور، د کوچیانو د زده کړو د نسه والی او په هیواد کې د بې سوادی د له منځه ورلو لپاره اغېزمن پروگرامونه طرح او تطبیق کړي.

پنځه څلوبېښتمه ماده :

دولت د اسلام د سپېخلي دین د حکمونو او ملي فرهنگ پر بنسټ او له علمی اصولو سره سم، واحد تعلیمي نصاب طرح او تطبیقوی او د بسوونځیو د دینې مضامونونو نصاب په افغانستان کې د شتو اسلامي مذہبونو پر بنسټ تدوینوي.

شپې څلوبېښتمه ماده :

دلورو عمومي او اختصاصي زده کړو د مؤسسيو جوروول او اداره کول، د دولت وظيفه ده.

د افغانستان اتباع کولاهي شي د دولت په اجازه د لورو، عمومي، اختصاصي او د سواد زده کړو مؤسسي جوري کړي.

دولت کولاهي شي بهرييو کسانو ته هم د قانون له حکمونو سره سم دلورو،

رسمی جریده

را به اشخاص خارجی نیز مطابق به
احکام قانون اجازه دهد.

شرایط شمول در مؤسسات تعليمات
عالی دولتی و سایر امور
مربوط به آن، توسط قانون
تنظیم میگردد.

ماده چهل و هفتم:
دولت برای پیشرفت علم،
فرهنگ، ادب و هنر پروگرامهای
مؤثر طرح می نماید.

دولت حقوق مؤلف، مخترع و کاشف
را تضمین می نماید و تحقیقات
علمی را در تمام عرصه ها تشویق و
حمایت می کند و استفاده مؤثر از
نتایج آن را، مطابق به احکام قانون،
تعیین می بخشد.

ماده چهل و هشتم:
کار حق هر افغان است.

تعیین ساعات کار، رخصتی با
مزد، حقوق کار و کارگر و
سایر امور مربوط به آن توسط قانون
تنظیم میگردد.

انتخاب شغل و حرفه، در حدود
احکام قانون، آزاد می باشد.

عمومی او اختصاصی زده کرو د
مؤسسو د جو پولو اجازه ورکپی.

دلوپ زده کرو په دولتی مؤسسو
کې د شاملېدو شرطونه او له هغو
سره نوری مربوطې چارې، د قانون له
لیاري تنظیمېږي.

اوه خلوینېتمه ماده:
دولت د علم، فرهنگ، ادب او
هنر د پرمختګ لپاره اغیز من
پروگرامونه طرح کوي.

دولت د مؤلف، مخترع او کاشف
حقوق تضمینوی او په ټولو برخو
کې علمي خیرنې هخوي او ملاتړ
ې کوي او د هغو له نتيجو خڅه د
اغیزمنې ګتمې اخیستل د قانون له
حکمونو سره سم عاموي.

اته خلوینېتمه ماده:
کار، د هر افغان حق دي.

د کار د ساعتونو ټاکل، او با معاشه
رخصتی، د کار او کارگر حقوق او له
هغو سره نوری مربوطې چارې د قانون
له لیاري تنظیمېږي.

د قانون د حکمونو په حدودو کې د کار
او کسب انتخاب آزاد دي.

رسمی جریده

نه خلويښتمه ماده:

د جبری کار تحميل منع دي.

ماده چهل و نهم:
تحميل کار اجباری ممنوع است.

سهم گیری فعال در حالت جنگ،
آفات و سایر حالاتی که حیات و
آسایش عامه را تهدید کند، از
وجایب ملی هر افغان می باشد.

تحمیل کار بر اطفال
جواز ندارد.

ماده پنجاهم:
دولت مکلف است به منظور
ایجاد اداره سالم و تحقق
اصلاحات در سیستم اداری کشور
تدابیر لزم اتخاذ نماید.

اداره اجرآت خود را با بیطرفی
کامل و مطابق به احکام قانون
عملی می سازد.

اتباع افغانستان حق دسترسی به
اطلاعات از ادارات دولتی را در
حدود احکام قانون دارا می باشند.
این حق جز صدمه به حقوق دیگران و
امنیت عامه حدودی ندارد.

اتباع افغانستان بر اساس اهلیت و
بدون هیچگونه تبعیض و به موجب
احکام قانون به خدمت دولت
پذیرفته می شوند.

د جگړي، آفتونو او نورو داسي حالتو
کې چې عامه ژوند او هوساینه تهدید
کړي فعاله برخه اخيستنه د هر افغان
ملی وجیبه ۵.

پر ماشومانو د کار تحمیل
جواز نه لري.

پنځوسمه ماده:

دولت مکلف دي چې د یوې سالمې
اداري او د هېواد په اداري سیستم کې
د سمون د رامنځته کيدو لپاره، لزم
تدبیرونه ونیسي.

اداره خپل اجرآت په بشپړه بې
طرفی او د قانون له حکمونو سره
سم عملی کوي.

د افغانستان اتباع حق لري د قانون د
حکمونو په حدودو کې له دولتی ادارو
څخه اطلاعات ترلاسه کړي . دا حق د
نورو حقوقو او عامه امنیت ته له زیان
رسولو پرته، حدود نه لري.

د افغانستان اتباع د اهلیت له مخې
او له هر ډول توپیر څخه پرته د
قانون له حکمونو سره سم د دولت
خدمت ته منل کېږي.

رسمی جریده

ماده پنجه و یکم:

هر شخص که از اداره بدون موجب متضرر شود مستحق جبران خسارت می باشد و می تواند برای حصول آن در محکمه دعوا اقامه کند.

به استثنای حالاتی که در قانون تصریح گردیده است، دولت نمی تواند بدون حکم محکمه با صلاحیت به تحصیل حقوق خود اقدام کند.

ماده پنجه و دوم:

دولت وسائل وقايه و علاج امراض و تسهیلات صحی رایگان را برای همه اتباع مطابق به احکام قانون تأمین می نماید.

دولت تأسیس و توسعه خدمات طبی و مراکز صحی خصوصی را مطابق به احکام قانون تشویق و حمایت می کند.

دولت به منظور تقویت تربیت بدنی سالم و انکشاف ورزشگاهی ملی و محلی تدبیر لازم اتخاذ می نماید.

ماده پنجه و سوم:

دولت به منظور تنظیم خدمات طبی و مساعدت مالی برای بازماندگان شهداء و مفقودین و برای باز

یونخوسمه ماده:

هر خوک چې له ادارې خخه بې موجبه زیانمن شي د تاوان اخیستلو مستحق دی او کولای شي د تاوان د ترلاسه کولو لپاره په محکمه کې دعوا اقامه کړي.

له هغه حالاتو پرته چې قانون بشوولي، دولت نشي کولای د با صلاحیته محکمې له حکمه پرته د خپلوا حقوقو د ترلاسه کولو لپاره اقدام وکړي.

دوه پنخوسمه ماده :

دولت د افغانستان د تولو اتباعو لپاره د ناروغیو د مخنیوی او د وریا علاج وسیلې او روغتایی آسانتیاوی د قانون له حکمونو سره سم تأمینوی.

دولت له قانون سره سم د خصوصی طبی خدمتونو او روغتیا یی مرکزونو جوړول او پراختیا هخوی او ملاتر یې کوي.

دولت د سالمې بدنی روزنې د پیاوړتیا او د ملي او سیمه ییزو ورزشونو د پراختیا لپاره لازم تدبیرونه نیسي.

دری پنخوسمه ماده :

دولت د شهیدانو او مفقودینو له پاتې کسانو، د معلولینو او معیوبینو د بیا څواکمنی او په ټولنه کې د هغوى د

رسمی جریده

توانی معلولین و معیوبین و سهم گیری فعال آنان در جامعه، مطابق به احکام قانون، تدابیر لزمند اتخاذ می نماید.

دولت حقوق متقاعدين را تضمین نموده، برای کهن سالان، زنان بی سرپرست، معیوبین و معلولین و ایتمام بی بضاعت مطابق به احکام قانون کمک لزمند به عمل می آورد.

مادة پنجاه و چهارم:
خانواده رکن اساسی جامعه را تشکیل می دهد و مورد حمایت دولت قرار دارد.

دولت به منظور تأمین سلامت جسمی و روحی خانواده، بالاخص طفل و مادر، تربیت اطفال و برای از بین بردن رسوم مغایر با احکام دین مقدس اسلام تدابیر لزمند اتخاذ می کند.

مادة پنجاه و پنجم:
دفاع از وطن وجیبه تمام اتباع افغانستان است.

شرایط اجرای دوره مکلفیت عسکری توسط قانون تنظیم می گردد.

فعالی وندی اخیستنی په خاطر د مالي مرستو او روغتیا ی خدمتونو د تنظیم لپاره د قانون له حکمونو سره سه لزمند تدبیرونه نیسي.

دولت د متقاعدينو حقوق تضمینوي او له زړو کسانو، بي سرپرسته بنخو، معیوبینو او معلولینو او بي وسه یتیمانو سره د قانون له حکمونو سره سه لزمند مرستې کوي.

څلور پنځوسمه ماده :
کورنۍ د ټولنې اساسی رکن دی او د دولت تر پاملنې لادې ۵۵.

دولت د کورنۍ او په ځانګړې توګه د مور او ماشوم د جسمی او روحی روغتیا د تأمین، د ماشومانو د روزنې او د اسلام د سپېخلي دین له احکامو سره د مغایرو رسومو د له منځه ورو لپاره لزمند تدبیرونه نیسي.

پنځه پنځوسمه ماده :
له هېواد خخه دفاع د افغانستان د تولو اتباعو وجیبه ۵۶.

د عسکري مکلفیت د دورې د تبرولو شرطونه د قانون له لياري تنظیمېږي.

رسمی جریده

ماده پنځاه و ششم:

پیروی از احکام قانون اساسی، اطاعت از قوانین و رعایت نظم و امن عامه و جیبه تمام مردم افغانستان است.

بی خبری از احکام قانون عذر دانسته نمی شود.

ماده پنځاه و هفتم:

دولت حقوق و آزادی های اتباع خارجی را در افغانستان، طبق قانون تضمین می کند. این اشخاص در حدود قواعد حقوق بین المللی به رعایت قوانین دولت افغانستان مکلف می باشند.

ماده پنځاه و هشتم:

دولت به منظور نظارت بر رعایت حقوق بشر در افغانستان و بهبود و حمایت از آن، کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان را تأسیس می نماید.

هر شخص می تواند در صورت نقض حقوق بشری خود، به این کمیسیون شکایت نماید.

کمیسیون می تواند موارد نقض حقوق بشری افراد را به مراجع قانونی راجع سازد و در دفاع از

شپږ پنځوسمه ماده:

د اساسی قانون د حکمونو پیروي، د قوانینو اطاعت او د عامه نظم او امنیت رعایت د افغانستان د ټولو خلکو وجیبه ده.

د قانون له حکمونو خخه بې خبری عذر نه ګهل کېږي.

اوه پنځوسمه ماده :

دولت په افغانستان کې د خارجي اتباعو حقوق او آزادی له قانون سره سه تضمینوي. دا کسان د بین المللی حقوقو د قواعده د په حدودو کې د افغانستان د دولت د قوانینو په رعایت مکلف دي.

اته پنځوسمه ماده :

دولت په افغانستان کې د بشر د حقوقو د رعایت د خارجی، بنه والی او ملاتړ لپاره، د افغانستان د بشر د حقوقو خپلواک کمبیسیون جوروی.

هر خوک کولای شي د خپلو بشري حقوقو د نقض په صورت کې دي کمبیسیون ته شکایت وکړي.

کمبیسیون کولای شي د افرادو د بشري حقوقو د نقض موارد، مربوطو قانوني خانګو ته راجع کړي او د هغوى له

رسمی جريده

حقوق آنها مساعدت نماید.

تشکیل و طرز فعالیت این کمیسیون
توسط قانون تنظیم میگردد.

ماده پنجماه و نهم:
هیچ شخص نمی تواند با سوء
استفاده از حقوق و آزادیهای
مندرج این قانون اساسی،
بر ضد استقلال، تمامیت
ارضی، حاکمیت و وحدت
ملی عمل کند.

فصل سوم رئیس جمهور

ماده شصتم:
رئیس جمهور در رأس دولت
جمهوری اسلامی افغانستان قرار
داشته، صلاحیت های خود را در
عرصه های اجرائیه، تقنینیه و
قضائیه، مطابق به احکام این قانون
اساسی، اعمال می کند.

رئیس جمهور دارای دو معاون اول
و دوم، می باشد.

کاندید ریاست جمهوری نام هر
دو معاون را همزمان با کاندید شدن
خود به ملت اعلام میدارد.

حقوقو خخه په دفاع کې مرسته و کړي.

ددي کمپسیون جوړښت او د کار ډول
بې د قانون له لیاري تنظیمېږي.

نډه پنځوسمه ماده:
هېڅوک نشي کولای په دي
اساسي قانون کې له راغلو آزاديو
او حقوقو خخه په ناوره استفادې
د هېواد د خپلواکۍ، ځمنۍ
 بشپړتیا، ملي واکمنۍ او ملي وحدت
پر ضد عمل وکړي.

دریم فصل جمهور رئیس

شپیتمه ماده:
جمهور رئیس د افغانستان د
اسلامي جمهوري دولت په سر کې
دی چې خپل واکونه په اجرائیه،
مقنه او قضائيه برخو کې ددي
اساسي قانون له حکمونو سره سم
عملی کوي.

جمهور رئیس دوه، لوړۍ او دویم
مرستیالان لري.

د جمهوري ریاست کاندید د خپلو
مرستیالاڅو نومونه د ئاخان له کاندیدولو
سره یو ئای ملت ته اعلامموي.

رسمی جریده

معاون اول رئیس جمهور در حالت غیاب، استعفاً و یا وفات رئیس جمهور، مطابق به احکام مندرج این قانون اساسی، عمل می کند.

در غیاب معاون اول رئیس جمهور، معاون دوم مطابق به احکام مندرج این قانون اساسی عمل می کند.

مادهٔ شصت و یکم:
رئیس جمهور با کسب اکثریت بیش از پنجاه فی صد آرای رای دهنگان از طریق رأی گیری آزاد، عمومی، سری و مستقیم انتخاب می گردد.

وظيفة رئیس جمهور در اول جوزای سال پنجم بعد از انتخابات پایان می یابد.

انتخابات به منظور تعیین رئیس جمهور جدید در خلال مدت سی الى شصت روز قبل از پایان کار رئیس جمهور برگزار میگردد.

هرگاه در دور اول هیچ یک از کاندیدان نتواند اکثریت بیش از پنجاه فی صد آرا را به دست آورد، انتخابات برای دور دوم در ظرف دو هفته از تاریخ اعلام نتایج انتخابات برگزار می

د جمهور رئیس لومپی مرستیال د جمهور رئیس د غیاب، استعفاً او یا مربنی په حالاتوکې ددی اساسی قانون له مندرج حکمونو سره سم، کار کوي.

د جمهور رئیس د لومپی مرستیال په غیاب کې، دویم مرستیال د اساسی قانون له مندرج احکامو سره سم، عمل کوي.

یوشپیتمه ماده :

جمهور رئیس د رای ورکونکیو د آزادو، عمومی، پیو او مستقیمو رایو له لاری په سلوکې تر پنخوسو زیاتو رایو په ترلاسه کولو انتخاببری.

د جمهور رئیس وظیفه تر انتخاباتو وروسته د پنځم کال د غبرګولی په لومپی نیټه پای ته رسپری.

د جمهور رئیس د کار تر پای ته رسپدو د مخه د نوی جمهور رئیس د تاکلو لپاره انتخابات، له دیرشو ترشیتو ورخو پوري، موده کې کېږي.

که چېرې په لومپی پړاو کې له کاندیدانو خخه یو هم ونه کړای شي چې په سلوکې تر پنخوسو زیاتې رایې ترلاسه کړي، انتخابات د دوهم حل لپاره د انتخاباتو د نتایج و د نېټې تر اعلان وروسته د دو اونيو په اوږدو

رسمی جریده

گردد و در این دور تنها دو نفر از کاندیدانی که بیشترین آرا را در دور اول به دست آورده‌اند، شرکت می‌نمایند.

در دور دوم انتخابات، کاندیدی که اکثریت آرا را کسب کند، رئیس جمهور شناخته می‌شود.

هرگاه یکی از کاندیدان ریاست جمهوری در جریان دور اول یا دوم رأی گیری و یا بعد از انتخابات و قبل از اعلام نتایج انتخابات وفات نماید، انتخابات مجدد مطابق به احکام قانون برگزار می‌گردد.

مادة شصت و دوم:
شخصی که به ریاست جمهوری کاندید می‌شود، واجد شرایط ذیل می‌باشد:

۱- تبعه افغانستان، مسلمان و متولد از والدین افغان بوده و تابعیت کشور دیگری را نداشته باشد؛

۲- در روز کاندید شدن سن وی از چهل سال کمتر نباشد؛

۳- از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم

کی تر سره کپری. دا خل یوازی هغه دوه تنہ کاندیدان په انتخاباتو کې برخه اخلي چې په لومړي پړاو کې یې تر تولو زیاتی رایی ترلاسه کړي وي.

د انتخاباتو په دویم پړاو کې هغه خوک چې د رایو اکثریت ترلاسه کړي، جمهور رئیس ګنل کپری.

که چېرې د جمهوری ریاست یو کاندید د رای ګیږی د لومړی یا دویم پړاو په جریان او یا تر انتخاباتو وروسته او یا د انتخاباتو د نتایجو له اعلان خخه پخوا مر شی، نوی انتخابات د قانون له حکمنو سره سم کېږي.

دوه شپیتمه ماده :
خوک چې جمهوری ریاست ته کاندید پری، باید د لاتدینو شرطونو لرونکی وي:

۱- د افغانستان تبعه، مسلمان، له افغان مور او پلار خخه زېږيدلی وي او د بل هبود تابعیت ونه لري؛

۲- د کاندید دو په ورځ یې عمر تر خلوینتو کلونو لې نه وي؛

۳- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمنو، او جنایت په ارتکاب او یا له مدنی حقوقو خخه په محرومی محکوم

رسمی جریده

نشده باشد؛

شوی نه وي؛

هيچ شخص نمي تواند بيش از
دو دوره به حيت رئيس جمهور
انتخاب گردد.

هېخ شخص نشي كولانى لە دوو
دوروزيات د جمهور رئيس پە
حيث وتاكل شي.

حکم مندرج اين ماده در مورد
معاونين رئيس جمهور نيز
تطبيق مى گردد.

پە دي ماده كې راغلى حکم د
جمهور رئيس د مرستيالانو پە برخە
كې هم تطبيقىرى.

مادة شصت و سوم:

رئيس جمهور قبل از تصدى
وظيفه، مطابق به طرز العمل خاص
كه توسط قانون تنظيم مىگردد، حلف
آتى را به جا مى آورد:

درى شىپىتمە ماده :

جمهور رئيس د كار ترپىل د مخە،
د ئانگىري كېنلازىپ سره سەم، چې د
قانون لە لياري تنظيمىرى، دا لاتىپ
لوړه يادوي:

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

"به نام خداوند بزرگ (عزوجل) سوگند ياد
مى كنم كە دين مقدس اسلام را
اطاعت و ازان حمايت كنم. قانون او
اساسى و ساير قوانين را رعایت و از
تطبيق آن مواظبت نمایم.

د لوی خدائى (عزوجل) پە نامه لوړه کوم
چې د اسلام د سېپېخلي دين پېروي او
ساتنه و کرم د اساسىي قانون او
نورو قوانين و رعایت او د
تطبيق خارنه و کرم.

از استقلال، حاكمىت ملى و
تمامىت ارضى افغانستان
حراست و حقوق و منافع مردم
افغانستان را حفاظت كنم و با
استعانت از بارگاه پروردگار
متعال و پشتيبانى ملت، مساعى
خود را در راه سعادت و ترقى مردم

د افغانستان د خپلواكى، ملي
واكمى، ھمكى بشپېتىا ساتنه
او د افغانستان د خلکو حقوق او
گتې خوندي كرم او د لوی خدائى (ج)
له دربار خخە د مرستې پە غوبېتلۇ
او د ملت پە ملاتې د افغانستان د
خلکو د پرمختگ او هوسايى پە لاره

رسمی جریده

- کې خپلې هخي جاري وساتم." افغانستان بکار برم."
- خلور شپيتمه ماده:
جمهور رئيس لادې واكونه او
وظيفي لري:
- ۱- د اساسي قانون د اجرأ خارل؛
- ۲- د ملي شوري په تصويب د هبواد د
سياست د اساسي کربنو تاکل؛
- ۳- د افغانستان د وسله والو
خواکونو ستر مشرتوب؛
- ۴- د ملي شوري په تاييد د جگړي او
متارکي اعلانول؛
- ۵- د ځمني بشپږيا او د خپلواکي
د ساتنې د دفاع په حالت کې د لزم
تصميم نيوں؛
- ۶- د ملي شوري په تاييد له
افغانستان خخه بهره ته د وسله والو
خواکونو د تولګيو لېږل؛
- ۷- ددي اساسي قانون په (نهه
شپيتمه) ماده کې له راغلي حالت
پرته، دلوبي جرګې راغونېتل؛
- ۸- د ملي شوري په تاييد د اضطراري
حالت اعلان او دهغه پای ته رسول؛
- مادة شصت و چهارم:
رئيس جمهور دارای صلاحیتها و
وظایف ذیل می باشد:
- ۱- مراقبت از اجرای قانون اساسی؛
- ۲- تعیین خطوط اساسی سیاست
کشور به تصویب شورای ملي؛
- ۳- قیادت اعلای قوای مسلح
افغانستان؛
- ۴- اعلان حرب و مtarکه به تائید
شورای ملي؛
- ۵- اتخاذ تصمیم لزم در حالت
دفاع از تمامیت ارضی و
حفظ استقلال؛
- ۶- فرستادن قطعات قوای مسلح
به خارج افغانستان به تائید
شورای ملي؛
- ۷- داير نمودن لویه جرګه به استثنای
حالت مندرج مادة شصت و نهم اين
قانون اساسی؛
- ۸- اعلان حالت اضطرار به تائید
شورای ملي و خاتمه دادن به آن؛

رسمی جریده

- ۹- افتتاح اجلاس شورای ملی و لویه جرگه؛
- ۱۰- قبول استعفای معاونین ریاست جمهوری؛
- ۱۱- تعیین وزرا، لوی خارنوال، رئیس بانک مرکزی، رئیس امنیت ملی و رئیس سره میاشت به تائید ولسی جرگه و عزل و قبول استعفای آنها؛
- ۱۲- تعیین رئیس و اعضای ستره محکمه به تائید ولسی جرگه؛
- ۱۳- تعیین، تقاعده، قبول استعفا و عزل قضاط، صاحب منصبان قوای مسلح، پولیس و امنیت ملی و مامورین عالی رتبه مطابق به احکام قانون؛
- ۱۴- تعیین سران نمایندگی های سیاسی افغانستان نزد دول خارجی و مؤسسات بین المللی؛
- ۱۵- قبول اعتماد نامه های نمایندگان سیاسی خارجی در افغانستان؛
- ۱۶- توشیح قوانین و فرامین تقنینی؛
- ۹- د ملی شوری او لویه جرگی د غونډو پرائیستل؛
- ۱۰- د جمهوری ریاست د مرستیالتو د استعفی منل؛
- ۱۱- د ولسی جرگی په تایید د وزیرانو، لوی خارنوال، د مرکزی بانک، د ملی امنیت او سرې میاشتې د رئیسانو تاکل او د هغوي عزلول او د استعفی منل؛
- ۱۲- د ولسی جرگی په تایید د سترې محکمې د رئیس او غربیو تاکل؛
- ۱۳- د قانون له حکمونو سره سم د قاضیانو، د وسله والو څواکونو، پولیسو، د ملی امنیت د منصبدارانو او دلوره رتبه مامورینو تاکل، تقاعده ورکول، د استعفی منل او عزلول؛
- ۱۴- په بهرنیو هبادونو او نړیوالو مؤسسو کې د افغانستان د سیاسی نماینده ګیو د مشرانو تاکل؛
- ۱۵- په افغانستان کې د بهرنیو سیاسی نماینده ګانو د باورلیکونو منل؛
- ۱۶- د قوانینو او تقنینی فرمانوو توшибخ کول؛

رسمی جریده

- ۱۷- اعطای اعتبار نامه به غرض عقد معاهدات بین الدول مطابق به احکام قانون؛
- ۱۸- تخفیف و عفو مجازات مطابق به احکام قانون؛
- ۱۹- اعطای مдалها، نشانها و القاب افتخاری مطابق به احکام قانون؛
- ۲۰- تأسیس کمیسیون ها به منظور بهبود اداره کشور مطابق به احکام قانون؛
- ۲۱- سایر صلاحیتها و وظایف مندرج این قانون اساسی؛
- ۱۷- د قانون له حکمونو سره سم د دولتونو ترمنځ د معاهدو د عقد لپاره د باورلیکونو ورکول؛
- ۱۸- د قانون له حکمونو سره سم د جزاګانو تخفیف او بخنبل؛
- ۱۹- د قانون له حکمونو سره سم د مډالونو، نښانونو او افتخاری لقبونو ورکول؛
- ۲۰- د هېواد د اداري سمون په منظور، د قانون له مخې، د کمبیسیونونو جوړول؛
- ۲۱- په دې اساسی قانون کې نور راغلي واکونه او وظایف؛

مادة شصت و پنجم:

رئیس جمهور می تواند در موضوعات مهم ملی، سیاسی، اجتماعی و یا اقتصادی به آرای عمومی مردم افغانستان مراجعه نماید.

مراجعةه به آرای عمومی نباید مناقض احکام این قانون اساسی و یا مستلزم تعديل آن باشد.

مادة شصت و ششم:

رئیس جمهور در اعمال

پنځه شپیتمه ماده:

جمهور رئیس کولای شي په مهمو ملي، سیاسي، تولنيزو او یا اقتصادي چارو کې د افغانستان د خلکو تولپوبنتني ته مراجعيه وکري.

تولپوبنتنه باید د دې اساسی قانون د حکمونو مخالفه او د هغه د تعديل مستلزم نه وي.

شپږ شپیتمه ماده:

جمهور رئیس په دې اساسی قانون کې

رسمی جریده

صلاحیتهای مندرج این قانون اساسی، مصالح علیای مردم افغانستان را رعایت می کند.

رئیس جمهور نمی تواند بدون حکم قانون ملکیت های دولتی را بفروشد یا اهدا کند.

رئیس جمهور نمی تواند در زمان تصدی وظیفه از مقام خود به ملحوظات لسانی، سمتی، قومی، مذهبی و حزبی استفاده نماید.

مادة شصت و هفتم:
در صورت استعفا، عزل یا وفات رئیس جمهور یا مرضی صعب العلاج که مانع اجراء وظیفه شود، معاون اول رئیس جمهور صلاحیتها و وظایف رئیس جمهور را به عهده می گیرد.

رئیس جمهور استعفای خود را شخصاً به شورای ملی اعلام می نماید.

ثبتیت مرضی صعب العلاج توسط هیئت طبی با صلاحیت که از طرف ستره محکمہ تعیین میگردد صورت میگیرد.

در این حالات در خلال مدت سه

د راغلو واکونو د عملی کولو په برخه کې د افغانستان د خلکولوړه مصلحتونه په پام کې نیسي.

جمهور رئیس نشی کولای چې د قانون له حکمه پرته دولتی ملکیتونه او شتمنی ولپوري او یا یې وبخښي.

جمهور رئیس نشی کولای د خپل کار په دوران کې له خپل مقام خڅه په ژبنيو، سیمهییزو، قومی، مذهبی او گوندي ملحوظاتو ګته وaklı.

اوه شپیتمه ماده:

د جمهور رئیس د استعفی، عزل، مرنې او یا په صعب العلاجه ناروغۍ د اخته کېدلو په صورت کې چې د وظیفې د اجرا مخه نیسي د جمهور رئیس لوړی مرستیال د جمهور رئیس واکونه او وظایف په غاره اخلي.

جمهور رئیس خپله استعفی په خپله ملی شوری ته اعلاموي.

د صعب العلاجه ناروغۍ ثبیت د هغه طبی هیئت له خواکې بې چې ستره محکمہ یې تاکي.

په داسې حالاتو کې د نوی جمهور

رسمی جریده

ماه انتخابات به منظور تعیین
رئیس جمهور جدید طبق
ماده شصت و یکم این قانون اساسی
برگزار میگردد.

رئیس د تاکلو لپاره په درې میاشتو
کې دننه ددې اساسی قانون د
یوشپیتمې مادې له حکم سره سم
انتخابات کېږي.

معاون اول رئیس جمهور در زمان
تصدی به حیث رئیس
جمهور موقع امور ذیل را انجام
داده نمی تواند:

د جمهور رئیس لومړی مرستیال د لنډه
مهاله جمهور رئیس په توګه، د وظيفي
د ترسه کولو په موده کې لادينې
چاري نشي ترسه کولای:

- ۱- تعديل قانون اساسی؛
- ۲- عزل وزرا؛
- ۳- مراجعته به آرای عامه؛

- ۱- د اساسی قانون تعديل؛
- ۲- د وزیرانو عزل؛
- ۳- قول پونتنه؛

معاونین رئیس جمهور می
توانند مطابق به احکام این
قانون اساسی خود را به ریاست
جمهوری کاندید نمایند.

د جمهور رئیس مرستیالان ددې
اساسی قانون له حکمونو سره سم
کولای شي ئان جمهوري ریاست ته
کاندید کړي.

در صورت غیاب رئیس جمهور،
وظایف معاون اول توسط رئیس
جمهور تعیین می گردد.

د جمهور رئیس په غیاب کې د لومړی
مرستیال وظایف د جمهور رئیس په
واسطه تاکل کېږي.

ماده شصت و هشتم:
هر گاه يکى از معاونین رئیس
جمهور استعفاء و یا وفات نماید
عوض وی شخص دیگری توسط
رئیس جمهور به تائید ولسوی جرگه
تعیین میگردد.

اته شپیتمه ماده:
که چېرې د جمهور رئیس یو
مرستیال استعفی وکړي او یا مړ
شي د هغه پرخای بل شخص د جمهور
رئیس له خوا او د ولسوی جرگې په
تائید تاکل کېږي.

رسمی جریده

در صورت وفات همزمان رئیس جمهور و معاون اول وی، بالترتیب معاون دوم، رئیس مشرانو جرگه، رئیس ولسی جرگه و وزیر خارجه یکی بعد دیگری مطابق به حکم مندرج مادهٔ شصت و هفتم این قانون اساسی وظایف رئیس جمهور را به عهده میگیرد.

مادهٔ شصت و نهم:
رئیس جمهور در برابر ملت و ولسی جرگه مطابق به احکام این ماده مسئول می‌باشد.

اتهام علیه رئیس جمهور به ارتکاب جرایم ضد بشری، خیانت ملی یا جنایت، از طرف یک ثلث کل اعضاي ولسی جرگه تقاضا شده می‌تواند. در صورتیکه این تقاضا از طرف دو ثلث کل آراء ولسی جرگه تائید گردد، ولسی جرگه در خلال مدت یک ماه لويه جرگه را داير می‌نماید.

هرگاه لويه جرگه اتهام منسوب را به اکثريت دو ثلث آراء کل اعضا تصویب نماید، رئیس جمهور از وظیفه منفصل و موضوع به محکمه خاص محول میگردد. محکمه خاص مشکل است از

د جمهور رئیس او د هفته د لومبری مرستیال د یوچایی مپینی په صورت کپه ترتیب سره دویم مرستیال، د مشرانو جرگه رئیس د ولسی جرگه رئیس د او د بهرنیو چارو وزیر یو په بل پسی ددی اساسی قانون د (اوہ شپیتمی) مادی له حکم سره سم د جمهور رئیس وظیفي په غاره اخلي.

نهه شپیتمه ماده :
جمهور رئیس د ملت او ولسی جرگه په وراندی ددی مادی د احکام مو مطابق مسئول دی.

پر جمهور رئیس د بشري ضد جرمونو، ملی خیانت یا جنایت د ارتکاب تور لگول د ولسی جرگه د تولو غریو د دربیمی برخپه له خوا غوبنستل کبدای شي. كه چپری داغوبنتنه د ولسی جرگه د تولو غریو له دریو خخه د دوو برخود رایو له خوا تایید شي، ولسی جرگه د یوی میاشتی دننه لويه جرگه دایروي.

كه لويه جرگه منسوب شوی اتهام د تولو غریو له دریو خخه د دوو برخود رایو په اکثريت تصویب کپری، جمهور رئیس له وظیفه خخه گوبنه او موضوع خانگه محکمی ته سپارل کپری. خانگه محکمه د ولسی

رسمی جریده

رئيس مشرانو جرگه، سه نفر از اعضای ولسی جرگه و سه نفر از اعضای ستره محکمه به تعیین لویه جرگه، اقامه دعوی توسط شخصی که از طرف لویه جرگه تعیین می‌گردد صورت میگیرد.

در این حالت احکام مندرج مادهٔ شصت و هفتم این قانون اساسی تطبیق می‌گردد.

مادهٔ هفتاد:
معاش و مصارف رئیس جمهور
توسط قانون تنظیم می‌گردد.

رئیس جمهور بعد از ختم دورهٔ خدمت، به استثنای حالت عزل، برای بقیه مدت حیات از حقوق مالی دورهٔ ریاست جمهوری مطابق به احکام قانون مستفید می‌شود.

فصل چهارم حکومت

مادهٔ هفتاد و یکم:
حکومت مشکل است از وزرا که تحت ریاست رئیس جمهور اجرای وظیفه می‌نمایند. تعداد وزرا و وظایف شان توسط قانون تنظیم می‌گردد.

جرگی له دریو غپیو، دستری محکمی له دریو غپیو چې لویه جرگه یې تاکی او د مشرانو جرگی له رئيس خخه جوریبرې، دعوی د هغه شخص له خوا چې د لویه جرگی له خوا تاکل کېږي، اقامه کېږي.

په دې حالت کې د دې اساسی قانون په (اوہ شپیتمه) ماده کې راغلي حکمونه تطبیقېږي.

اویا یمه ماده:
د جمهور رئیس تنخوا او لګښتونه د قانون له لیاري تنظیمېږي.

جمهور رئیس د خدمت د دورې تر ختمېدو وروسته د عزل له حالته پرته د خپل ژوند په پاتې موده کې د جمهوري ریاست د دورې له مالي حقوقو خخه د قانون له حکمونو سره سم، گتهه اخلي.

خلورم فصل حکومت

یواویا یمه ماده:
حکومت له وزیرانو خخه جوړ دی چې د جمهور رئیس تر ریاست لادې کارکوي. د وزیرانو شمیر او وظایف د قانون له لیاري تنظیمېږي.

رسمی جریده

ماده هفتاد و دوم:
شخصی که به حیث وزیر تعیین می شود واجد شرایط ذیل می باشد:

۱- تنها حامل تابعیت افغانستان باشد.

هرگاه کاندید وزرات تابعیت کشور دیگری را نیز داشته باشد، ولسى جرگه صلاحیت تائید و یا رد آنرا دارد؛

۲- دارای تحصیلات عالی، تجربه کاری و شهرت نیک باشد؛

۳- سن وی از سی و پنج سال کمتر نباشد؛

۴- از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد.

ماده هفتاد و سوم:
وزرا می توانند از اعضای شورای ملی یا خارج از آن تعیین شوند.

هرگاه عضو شورای ملی به حیث وزیر تعیین شود، عضویت خود را در شوری از دست میدهد و در عوض

دوه اویایمه ماده :
خوک چې د وزیر په توګه تاکل کېږي
باید لاندینې شرطونه ولري:

۱- يوازي د افغانستان د تابعیت لرونکي وي.

که چيرې د کوم وزارت کاندید د بل هبود تابعیت هم ولري ولسي جرگه د هغه د تائید يا رد، صلاحیت لري؛

۲- لور تحصیلات، کاري تجربه او بنه شهرت ولري؛

۳- عمر يې تر پنځه دېرش کلونو لړنه وي؛

۴- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنایت په ارتکاب او یا له مدنې حقوقو خخه په محرومۍ محکوم شوي نه وي.

دری اویایمه ماده :
کېډای شي وزیران د ملي شوری له غږيو او یا له هغود باندي و تاکل شي.

کله چې د ملي شوری غړي د وزیر په توګه و تاکل شي، په شوری کې خپل غږيتوب له لاسه ورکوي او د هغه

رسمی جریده

وی شخص دیگری مطابق به حکم
قانون تعیین میگردد.

مادة هفتاد و چهارم:
وزرا قبل از تصدی وظیفه حلف
آتی را به حضور رئیس جمهور، به
جا می آورند:

بسم الله الرحمن الرحيم

"به نام خداوند بزرگ (عزوجل) سوگند
یاد می کنم که دین مقدس اسلام
را حمایت، قانون اساسی و سایر
قوانين افغانستان را رعایت، حقوق
اتباع را حفاظت و از استقلال،
تمامیت ارضی و وحدت ملی مردم
افغانستان حراست کنم و در همه
اعمال خود خداوند (عزوجل) را حاضر
دانسته، وظایف محوله را
صادقانه انجام دهم."

مادة هفتاد و پنجم:
حکومت دارای وظایف ذیل می باشد:

۱- تعمیل احکام این قانون
اساسی و سایر قوانین و فیصله
های قطعی محاکم؛

۲- حفظ استقلال، دفاع از
تمامیت ارضی و صیانت منافع و
حیثیت افغانستان در جامعه

پرخای بل شخص د قانون له حکم
سره سه تاکل کېږي.

خلور اویایمه ماده:
وزیران د وظیفې له پیله مخکې د
جمهور رئیس په وړاندې، لاثدینې
لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحيم

"د لوی خدای (عزوجل) په نامه لوړه کوم
چې د اسلام د سپېڅلي دین د حکمونو
حمایت، داساسی قانون او د
افغانستان د نورو قوانینو رعایت، د
اتباعو د حقوقو حفاظت د افغانستان د
خپلواکۍ، ځمکنۍ بشپړتیا او د
خلکو د ملي وحدت ساتنه وکړم او په
خپلو ټولو اعمالو کې خدای (عزوجل)
حاضر ګنډ او خپلې راسپارل شوې
وظیفې په ربنتینولی سرته رسوم:

پنځه اویایمه ماده:
حکومت لاثدینې وظیفې لري:

۱- ددې اساسی قانون او نورو
قوانينو د احکامو او د مسکمو د
قطعی پربکړو عملی کول؛

۲- د خپلواکۍ ساتل، له ځمکنۍ
 بشپړتیا خخه دفاع او په نړیواله
ټولنه کې د افغانستان د حیثیت او

رسمی جریده

بین المللی:

گتهو ساتل:

۳- تأمین نظم و امن عامه و از بین بردن هر نوع فساد اداری؛

۴- ترتیب بودجه، تنظیم وضع مالی دولت و حفاظت دارایی عامه؛

۵- طرح و تطبیق پروگرام‌های انکشافی اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و تکنالوژیکی؛

۶- ارائه گزارش به شورای ملی در ختم سال مالی درباره امور انجام شده و پروگرام‌های عمدۀ سال مالی جدید؛

۷- انجام سایر وظایفی که به موجب این قانون اساسی و قوانین دیگر از وظایف حکومت دانسته شده است.

مادة هفتاد و ششم:

حکومت برای تطبیق خطوط اساسی سیاست کشور و تنظیم وظایف خود مقررات وضع و تصویب می کند. این مقررات باید مناقض نص یا روح هیچ قانون نباشد.

۳- د عامه نظم او امن تیننگول او د هر راز اداری فساد له منخه ورل؛

۴- د بودجی ترتیبیول، د دولت د مالی وضعی تنظیمول او د عامه شتمنی ساتل؛

۵- د تولنیزو، فرهنگی، اقتصادی او تکنالوژیکی پرمختنیایی پروگرامونو طرح او تطبیق؛

۶- ملي شوری ته د مالی کال په پای کې د سرته رسیدلو چارو او د نوی مالی کال د مهمو پروگرامونو په باب گزارش ورکول؛

۷- د هغو نورو وظیفو ترسره کول چې ددې اساسی قانون او نورو قوانینو له مخي د حکومت له وظیفو خخه گنبل شویدی.

شپږ او یايمه ماده :

حکومت د هېواد د سیاست د اساسی کربنزو د تطبیق او د خپلو وظیفو د تنظیمولو لپاره مقررات وضع او تصویبوي. دا مقررات باید د هیڅ قانون له نص یا روح سره مناقض نه وي.

رسمی جریده

اوه اویایمه ماده :

مادة هفتاد و هفتم:
وزرا وظایف خود را به حیث آمرین
واحدهای اداری در داخل حدودی که
این قانون اساسی و سایر قوانین
تعیین می کند، اجرا می نمایند.

وزیران خل وظایف د اداری واحدونو
د آمرینو په توګه په هفو حدودو کې چې
دا اساسی قانون او نور قوانین یې
تاکی، سرته رسوی.

وزرا از وظایف مشخصه خود نزد
رئیس جمهور و ولسی جرگه
مسئولیت دارند.

وزیران له خپلو تاکلو وظایفو خخه د
جمهور رئیس او ولسی جرگه په
وراندی مسئولیت لري.

اته اویایمه ماده :

مادة هفتاد و هشتم:
هرگاه وزیر به ارتکاب جرایم ضد
بشری، خیانت ملی و یا سایر
جرائم متهمن گردد، قضیه با
رعایت ماده یکصد و سی و چهارم
این قانون اساسی به محکمة خاص
محول میگردد.

که چېرې وزیر په بشري ضد جرمونو،
 ملي خیانت او یا په نورو جرمونو
متهم شی، موضوع ددی اساسی
قانون د (یو سلو خلور دېرشمي)
مادې په رعایت ئانگې محاکمې ته
سپارل کېږي.

نه اویایمه ماده :

مادة هفتاد و نهم:
حکومت می تواند در حالت تعطیل
ولسی جرگه در صورت ضرورت
عاجل، به استثنای امور مربوط به
بودجه و امور مالی، فرامین تقینی را
ترتیب کند.

حکومت کولای شي د ولسی
جرگې د تعطیل په حالت کې له
بودجي او مالي چارو پرته، د
بېرنى اړتیا پر اساس تقینی
فرمانونه ترتیب کېږي.

فرامین تقینی بعد از توشیح رئیس
جمهور حکم قانون را حائز می شود.
فرامین تقینی باید در خلال سی
روز از تاریخ انعقاد نخستین جلسه
شورای ملی به آن تقدیم شود و در

تقینی فرمانونه د جمهور رئیس تر
توشیح وروسته د قانون حکم پیدا
کوي. تقینی فرمانونه باید د ملي
شوری د لوړۍ غونډې ترجوري دو
وروسته د دېرسو ورڅو په اوېدو کې

رسمی جریده

صورتی که از طرف شورای ملی رد شود، از اعتبار ساقط میگردد.

هغې ته وراندې شي او که د ملي شورى له خوا رد شي، اعتبار نه لري.

مادة هشتادم:

وزرا نمى توانند در زمان تصدی وظیفه از مقام خود به ملحوظات لسانی، سمعتی، قومی، مذهبی و حزبی استفاده نمایند.

اتیایمه ماده:

وزیران نشي کولاهي د خپل کار په دوران کې له خپل مقام خخه په ژبنيو، سیمه ییزو، قومی، مذهبی او گوندي ملحوظاتو ګتیه واخلي.

فصل پنجم شورای ملی

پنځم فصل ملی شوری

مادة هشتاد ویکم:

شورای ملی دولت جمهوری اسلامی افغانستان به حیث عالی ترین ارگان تقنيني مظہر اراده مردم آن است و از قاطبۂ ملت نمایندگی می کند.

یواتیایمه ماده :

د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت ملي شوری د ستر تقنيني اورگان په توګه د افغانستان د خلکو د ارادې بنکارندويه ده او د تول ملت نمایندگی کوي.

هر عضو شوری در موقع اظهار رای، مصالح عمومی و منافع عليای مردم افغانستان را مدار قضاوتن قرار می دهد.

د شوری هر غړي درايې د خرگندونې په وخت کې، د افغانستان د خلکو عمومي مصلحتونه او سترې ګتې د خپل قضاوتن محور تاکي.

مادة هشتاد و دوم :

شورای ملی متشکل از دو مجلس: ولسي جرگه و مشرانو جرگه می باشد.

دوه اتیایمه ماده :

ملی شوری له دوو مجلسونو: ولسي جرگه او مشرانو جرگه خخه جوره ده.

هیچ شخص نمى تواند در یک وقت عضو هر دو مجلس باشد.

هیڅوک نشي کولاهي په یوه وخت کې د دواړو مجلسونو غړي وي.

رسمی جریده

ماده هشتاد سوم:
اعضای ولسی جرگه توسط مردم از طریق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقیم انتخاب می گردند.

دوره کار ولسی جرگه به تاریخ اول سرطان سال پنجم، بعد از اعلان نتایج انتخابات به پایان می رسد و شورای جدید به کار آغاز می نماید.

انتخابات اعضای ولسی جرگه در خلال مدت سی الی شصت روز قبل از پایان دوره ولسی جرگه برگزار می گردد.

تعداد اعضای ولسی جرگه به تناسب نفوس هر حوزه حداقل دو صد و پنجاه نفر می باشد.

حوزه های انتخاباتی و سایر مسایل مربوط به آن در قانون انتخابات تعیین می گردد.

در قانون انتخابات باید تدبیری اتخاذ گردد که نظام انتخاباتی، نمایندگی عمومی و عادله را برای تمام مردم کشور تأمین نماید و به تناسب نفوس از هر ولایت طور اوسط

دري اتيايمه ماده:
دلسي جرگي غوري د خلکو د آزادو، عمومي، پتو او مستقیمو انتخاباتو له لاري انتخاببروي.

دلسي جرگي د کار دوره د پنځم کال د چنګابن په لومړي نېټه د انتخاباتو د نتيجود اعلان څخه وروسته پاي ته رسپږي او نوې شورى په کار پيل کوي.

دلسي جرگي د دورې ترختمېدو د مخه له دېرشو څخه ترشیپیتو ورڅو پورې موده کې د دلسی جرگي د غږيو انتخابات کېږي.

دلسي جرگي د غږيو شمير د هرې حوزې د نفوسو د شمبر په تناسب زيات نه زيات تر (۲۵۰) کسانو پوري دي.

انتخاباتي حوزې او ورسه نور مربوط مسایل د انتخاباتو په قانون کې تاکل کېږي.

د انتخاباتو په قانون کې باید داسې تدبironه ونيول شي چې انتخاباتي نظام د افغانستان د ټولو خلکو لپاره عمومي او عادله استازیتوب تأمین کړي او د نفوسو په تناسب دي له هر ولایت څخه په اوست ډول لړه تر لړه دوه

رسمی جریده

حداقل دو وکیل زن در ولسی
جرگه عضویت یابد.

بسخینه وکیلی په ولسی جرگه کې
غږیتوب ترلاسه کړي.

مادة هشتاد و چهارم:
اعضای مشرانو جرگه به ترتیب ذیل
انتخاب و تعیین می شوند:

څلور اتیايمه ماده:
د مشرانو جرگې غږي په لادې ډول
انتخاب او تاکل کېږي:

۱- از جمله اعضای شورای هر
ولايت، يك نفر به انتخاب
شورای مربوط برای مدت چهار سال؛

۱- د هری ولایتي جرگې له غږيو خخه
يوتن د مربوطې جرگې په انتخاب، د
څلورو ګلونو لپاره؛

۲- از جمله اعضای شورا های
ولسوالیهای هر ولايت، يك نفر به
انتخاب شوراهای مربوط برای
مدت سه سال؛

۲- د هر ولايت د ولسوالیو د جرگو
له غږيو خخه یو تن، د
مربوطو جرگو په انتخاب، د دریو
ګلونو لپاره؛

۳- يك ثلث باقی مانده از جملة
شخصیت های خبیر و با تجربه به
شمول دو نفر از نمایندگان معلومین
و معیوبین دو نفر نمایندگان
کوچۍ ها به تعیین رئیس جمهور
برای مدت پنج سال.

۳- پاتې دريمه برخه غري د معلومينو
او معیوبینو د دوو تنو او کوچیانو د
دوو تنو استازیو په ګډون د هېواد له
خبир او تجربه لرونکو کسانو خخه د
پنځو ګلونو لپاره د جمهور رئیس له
خوا تاکل کېږي.

رئیس جمهور تعداد پنجاه
فیصد از این اشخاص را از بین
زنان تعیین می نماید.

جمهور رئیس له دې اشخاصو
خخه په سلوکی پنځوس
بسخی تاکي.

شخصی که به حیث عضو مشرانو
جرگه انتخاب می شود، عضویت خود
را در شورای مربوطه از دست داده،
به عوض او شخص دیگری مطابق به

هغه شخص چې د مشرانو جرگې د
غږي په توګه انتخابېږي په مربوطه
جرگه کې خپل غږیتوب له لاسه ورکوي
او د ده پرخای د قانون له حکمونو سره

رسمی جریده

احکام قانون تعیین میگردد.

سم بل شخص تاکل کېږي.

ماده هشتاد و پنجم:

شخصی که به عضویت شورای ملی کاندید یا تعیین می شود، علاوه بر تکمیل شرایط انتخاب کنندگان واحد اوصاف ذیل می باشد:

۱- تبعه افغانستان بوده یا حداقل ده سال قبل از تاریخ کاندید یا تعیین شدن تابعیت دولت افغانستان را کسب کرده باشد؛

۲- از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد؛

۳- اعضای ولسی جرگه سن بیست و پنج سالگی را در روز کاندید شدن و اعضای مشرانو جرگه سن سی و پنج سالگی را در روز کاندید یا تعیین شدن تکمیل کرده باشند.

ماده هشتاد و ششم:

و شایق انتخاباتی اعضای شورای ملی توسط کمیسیون مستقل انتخابات مطابق به احکام قانون تدقیق می گردد.

پنځه اتیايمه ماده :

هغه خوک چې د ملي شوری غړیتوب ته کاندید یا تاکل کېږي، د تاکونکو پر شرطونو سربیره، د لاهدي صفتونه هم ولري:

۱- د افغانستان تبعه وي یا لې تر لې د کاندیديدو یا تعیین تر نېټې لس کاله پخوا بې د افغانستان د دولت تابعیت تلاسه کړي وي؛

۲- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنایت په ارتکاب او یا له مدنی حقوقو خخه په محرومی محکوم شوي نه وي؛

۳- د ولسي جرگې غړيو د کاندیديدو په ورڅ د عمر پنځه ويشت کاله او د مشرانو جرگې غړيو د کاندیديدو یا تاکنې په ورڅ د عمر پنځه دېرش کاله بشپړ کړي وي.

شپږ اتیايمه ماده :

د ملي شوری د غړیو انتخاباتی وثيقې، د انتخاباتو د خارنې د خپلواک کمېسیون له خوا د قانون له حکمونو سره سم خیړل کېږي.

رسمی جریده

مادة هشتاد و هفتم :

هر یک از دو مجلس شورای ملی، در آغاز دوره کار، یک نفر از اعضای خود را به حیث رئیس برای یک دوره تقدیمیه و دو نفر را به حیث نایب اول و نایب دوم و دو نفر را به حیث منشی و نایب منشی برای مدت یکسال انتخاب می کند.

این اشخاص هیئت اداری ولسی جرگه و مشرانو جرگه را تشکیل می دهند.

وظایف هیئت اداری در اصول وظایف داخلی هر مجلس تعیین می شود.

مادة هشتاد و هشتم :

هر یکی از دو مجلس شورای ملی برای مطالعه موضوعات مورد بحث، بر طبق اصول وظایف داخلی، کمیسیون ها تشکیل می دهد.

مادة هشتاد و نهم:

ولسی جرگه صلاحیت دارد به پیشنهاد یک ثلث اعضا، جهت بررسی و مطالعه اعمال حکومت، کمیسیون خاص تعیین نماید.

ترکیب و طرز العمل این کمیسیون در اصول وظایف داخلی ولسی جرگه تنظیم می گردد.

اوه اتیایمه ماده :

د ملی شوری له دوارو جرگو خخه هره یوه دکار د دوری په پیل کې له خپلو غریو خخه یو تن د رئیس په توګه د یوې تقدیمی دوری لپاره، دوه تنه د لومړي نایب او دویم نایب او دوه تنه د منشی او د منشی د نایب په توګه، د یوکال لپاره انتخابوی.

دا اشخاص د ولسی جرگې او مشرانو جرگې اداری هیئت جوړوی.

د اداری هیئت وظیفې د هرې جرگې د داخلی وظایفو په اصولو کې تاکلی کېږي.

اته اتیایمه ماده :

د ملی شوری له، دوارو جرگو خخه هره یوه د بحث وړ موضوعات د کتنې لپاره د داخلی وظایفو د اصولو له مخی کمپیوونونه جوړوی.

نه اتیایمه ماده :

ولسی جرگه واک لري د غریو د دریمي برخې په پیشنهاد، د حکومت د اعمالو د خیرنې او کتنې لپاره، یو ځانګړی کمپیوون و تاکي.

ددې کمپیوون جوړښت او کړنلاره د ولسی جرگې د داخلی وظایفو په اصولو کې تنظیمېږي.

رسمی جریده

ماده نودم:
شورای ملی دارای صلاحیتهای
ذیل میباشد:

۱- تصویب، تعديل یا لغو قوانین و
یا فرامیں تقنینی؛

۲- تصویب پروگرامهای
انکشافی اجتماعی، فرهنگی،
اقتصادی و تکنالوژیکی؛

۳- تصویب بودجه دولتی و اجازه اخذ
یا اعطای قرضه؛

۴- ایجاد واحدهای اداری، تعديل و
یا الغای آن؛

۵- تصدیق معاہدات و
میثاقهای بین المللی یا فسخ
الحاق افغانستان به آن؛

۶- سایر صلاحیتهای مندرج این
قانون اساسی.

ماده نود و یکم:
ولسوی جرگه دارای صلاحیتهای
اختصاصی ذیل می باشد:

۱- اتخاذ تصمیم در مورد
استیضاح از هر یک از وزرا مطابق
به حکم ماده نود و دوم این
قانون اساسی؛

نوی یمه ماده :
ملی شوری دا لاندې
واکونه لري:

۱- د قوانینو او تقینی فرمانو
تصویب، تعديل یا لغو کول؛

۲- د تولنیزو، فرهنگی، اقتصادی
او تکنالوژیکی پرمختیایی
پروگرامونو تصویب؛

۳- د دولتی بودجې تصویب او د پور
اخیستو یا ورکولو اجازه؛

۴- د اداري واحدونو منځته راول،
تعديل او یا لغو کول؛

۵- د دولتونو ترمنځ د تړونونو او
بین المللی میثاقونو تصدیق او یا له
هغو خڅه د افغانستان بیلول؛

۶- په دی اساسی قانون کې نور
مندرج واکونه.

يونوي یمه ماده :
ولسي جرگه لاندې ځانګړي
واکونه لري:

۱- له هر یوه وزیر خڅه د
استیضاح په برخه کې ددې اساسی
قانون د دوه نوی یمي مادې له حکم
سره سم تصمیم نیول؛

رسمی جریده

۲- اتخاذ تصمیم راجع به پروگرامهای انکشاپی و بودجه دولتی؛

۳- تائید یا رد مقررات مطابق به احکام این قانون اساسی؛

ماده نود و دوم:
ولسی جرگه به پیشنهاد بیست فیصد کل اعضاء، می تواند از هر یک از وزرا استیضاح به عمل آورد.

هرگاه توضیح ارائه شده قناعت بخش نباشد، ولسی جرگه موضوع رای عدم اعتماد را بررسی می کند.

رای عدم اعتماد از وزیر باید صریح، مستقیم و بر اساس دلایل مؤجه باشد. این رای به اکثریت ارای کل اعضای ولسی جرگه صادر میگردد.

ماده نود و سوم:
هر یک از کمیسیونهای هر دو مجلس شورای ملی می تواند از هر یک از وزرا در موضوعات معین سوال نماید.

شخصی که از او سوال به عمل آمده، می تواند جواب شفاهی یا تحریری بدهد.

۲- د پرمتیایی پروگرامونو او دولتی بودجی په باب تصمیم نیول؛

۳- ددی اساسی قانون له حکمونو سره سم د مقرريو تاييد یا ردول؛

دوه نوي يمه ماده :
ولسی جرگه د تولو غېيود شلو فيصدو په پیشنهاد کولانی شي، له هر یوه وزير خخه استیضاح وکړي.

که وراندې شوې توضیح د قناعت وړ نه وي، ولسی جرگه د نه باور د رای موضوع خېږي.

په وزير باندي د نه باور رايه باید صریحه، مستقیمه او پر پخو دلایل ولو لاره وي، دغه رايه د ولسی جرگې د تولو غېيود رايو په اکثریت صادر بېږي.

دری نوي يمه ماده :
د ملي شورى د دواړو جرگو هر یو کمېسيون کولانی شي له هر یوه وزير خخه په تاکلو موضوعاتو کې پونښنې وکړي.

هغه خوک چې پونښنې ترې شوې کولانی شي شفاهي یا ليکلې خواب ورکړي.

رسمی جریده

خلور نوی یمه ماده :

ماده نود و چهارم :
قانون عبارت است از مصوبه هر دو مجلس شورای ملی که به توشیح رئیس جمهور رسیده باشد، مگر اینکه در این قانون اساسی طور دیگری تصریح گردیده باشد.

در صورتیکه رئیس جمهور با مصوبه شورای ملی موافقه نداشته باشد می تواند آنرا در ظرف پانزده روز از تاریخ تقدیم با ذکر دلایل به ولسی جرگه مسترد نماید. با سپری شدن این مدت و یا در صورتی که ولسی جرگه آنرا مجدداً با دو ثلث آرای کل اعضا تصویب نماید، مصوبه توشیح شده محسوب و نافذ میگردد.

ماده نود و پنجم :
پیشنهاد طرح قانون از طرف حکومت یا اعضای شوری و در ساحه تنظیم امور قضایی از طرف ستره محکمه توسط حکومت صورت گرفته می تواند.

پیشنهاد طرح قانون در مورد بودجه و امور مالی صرف از طرف حکومت صورت میگیرد.

قانون هفه مصوبه ده چې د ملي شوری د دواړو جرگو له خوا تصویب او د جمهور رئیس له خوا توشیح شوې وي، مگر دا چې په دې اساسی قانون کې بل ډول خرگنده شوې وي.

که جمهور رئیس د ملي شوری له مصوبی سره موافقه ونه لري کولانی شي چې د وړاندې کېدو تر نېټې وروسته یې په پنځلسو ورڅو کې د دلایلو له بنوولو سره ملي شوری ته مسترده کړي. ددې وخت په تېربېدو او یا دا چې ولسی جرگه یو خل بیا هغه د ټولو غریبو له دریوو برخو خخه په دوو برخو رایو تصویب کړي، مصوبه توشیح شوې ګنهله کېږي او نافذېږي.

پنځه نوی یمه ماده :

د قانون د طرح پیشنهاد د حکومت یا دشوری د غریبو او د قضایی چارو د تنظیم په برخه کې د سترې محکمې له خوا د حکومت له لیاري وړاندې کېدائی شي.

د بودجې او مالی چارو په برخه کې د قانون د طرح پیشنهاد یوازي د حکومت له خواکېږي.

رسمی جريده

شپږ نوي يمه ماده :

که د قانون د طرح پیشنهاډ پر دولت
د نوي تکلیف یا د عایداتو د لړولو
لرونکي وي، په دې شرط د کار په
فهرست کې نیول کېږي چې د پیشنهاډ
په متن کې د جبرانولو مدرک هم
پیشېښی شوي وي.

مادة نود و ششم:
هرګاه پیشنهاډ طرح قانون
حاوی تکلیف جدید یا تنقیص در
عايدات دولت باشد، به شرطی
در فهرست کار داخل می شود که
در متن پیشنهاډ، مدرک جبران نیز
پیش بینی شده باشد.

اوه نوي يمه ماده :

د حکومت له خوا د قانون د طرح
پیشنهاډ لومړۍ ولسي جرګې ته
وراندي کېږي.

مادة نود و هفتم:
پیشنهاډ طرح قانون از طرف
حکومت نخست به ولسي جرګه
تقدیم می گردد.

ولسي جرګه د بودجې او ملي
چارو په شمول د قانون د طرح
پیشنهاډ او د پور اخیستو او یا
ورکولو پیشنهاډ له بحث وروسته دیو
کل په توګه تصویب یا ردوي.

ولسي جرګه نشي کولاي
وراندي شوې طرح تر یوې
تصویب یا رد می کند.

ولسي جرګه نشي کولاي
وراندي شوې طرح تر یوې
تصویب یا رد می کند.

ولسي جرګه طرح قانون پیشنهاډ
شده را بعد از تصویب به مشرانو
جرګه می سپارد.

ولسي جرګه د پیشنهاډ شوي
قانون طرح تر تصویب وروسته مشرانو
جرګې ته سپاري.

مشرانو جرګه د پنځلسو ورڅو په
پانزده روز در مورد آن تصمیم
اتخاذ می کند.

مشرانو جرګه د پنځلسو ورڅو په
اوړدو کې د هغه په باره کې
تصمیم نیسي.

رسمی جریده

شورای ملی به اتخاذ تصمیم در مورد طرح قوانین، معاهدات و پروگرامهای انکشافی دولت که به اساس پیشنهاد حکومت ایجاب رسیدگی عاجل را نماید اولویت می دهد.

هرگاه پیشنهاد طرح قانون از طرف ده نفر از اعضای یکی از دو مجلس صورت گیرد، بعد از تائید یک پنجم اعضای مجلسی که پیشنهاد به آن ارائه شده است، در فهرست کار آن مجلس داخل میگردد.

ماده نود و هشتم:
بودجه دولت و پروگرام انکشافی حکومت از طریق مشرانو جرگه توأم با نظریه مشورتی آن به ولسی جرگه تقدیم می شود.

تصمیم ولسی جرگه بدون ارائه به مشرانو جرگه بعد از توشیح رئیس جمهور نافذ شمرده می شود.

هرگاه نظر به عواملی تصویب بودجه قبل از آغاز سال مالی صورت نگیرد، تا تصویب بودجه جدید، بودجه سال گذشته تطبیق میگردد.

ملی شوری د دولت د هغو قوانینو، معاهدو او پر مختیایی پروگرامونو په باره کې تصمیم نیلو ته لومړیتوب ورکوي چې د حکومت د ورلاندیز په بنسته د عاجل غور غښتنه کوي.

که چیرې د قانون د طرح پیشنهاد له دواړو جرگو خخه دیبوې د لسو غږيو له خوا وشي، پیشنهاد د نومورې جرگې د یو پر پنځمي برخې غړيو سرتائید وروسته د هماغې جرگې د کار په فهرست کې نیوں کېږي.

اته نوي یمه ماده :
د دولت بودجه او د حکومت پر مختیایی پروگرام د مشرانو جرگې له لیاري ددې جرگې له مشورتی نظریي سره یوڅای ولسي جرگې ته سپارل کېږي.

د ولسی جرگې تصمیم د جمهور رئیس تر تو شیخ وروسته، مشرانو جرگې ته تر ورلاندی کېدو پرته، نافذ ګڼل کېږي.

که چېرې د ئینو عواملو له مخې د مالي کال تر پیل مخکې بودجه تصویب نشي، د نوې بودجې تر تصویب پوري، د تبر کال بودجه تطبیقېږي.

رسمی جریده

حکومت در خلال ربع چهارم سال مالی، بودجه سال آینده را با حساب اجمالي بودجه سال جاري به شورای ملي تقدیم می نماید. حساب قطعی بودجه سال مالی قبل، در خلال مدت شش ماه سال آینده، مطابق به احکام قانون، به شورای ملي تقدیم میگردد.

ولسى جرگه نمى تواند تصویب بودجه را بیش از یکماه و اجازه اخذ و یا اعطای قرضه را که شامل بودجه نباشد، بیش از پانزده روز به تأخیر اندازد.

هرگاه ولسى جرگه در این مدت راجع به پیشنهاد اخذ و یا اعطای قرضه تصمیم اتخاذ نکند، پیشنهاد تصویب شده محسوب میگردد.

مادة نود و نهم:

در صورتی که در اجلاس شورای ملي، بودجه سالانه یا پروگرام انکشافی یا موضوع مربوط به امنیت عامه، تمامیت ارضی و استقلال کشور مطرح باشد مدت اجلاس شوری قبل از تصویب آن خاتمه یافته نمی تواند.

حکومت د مالي کا ل د خلورمي ربعي په او بدوكې د راتلونکي کا ل بودجه د روان کا ل د بودجي له اجمالي حساب سره ملي شوري ته وړاندي کوي . د تبر مالي کا ل د بودجي قطعی حساب د راتلونکي کا ل د شپرو مياشتوه په موده کې د قانون له حکمونو سره سم ملي شوري ته وړاندي کېږي.

ولسي جرگه نشي کولاي د بودجي تصویب له یوې مياشتې خخه زيات او د هغه پور د اخيستو او ورکولو اجازه چې په بودجه کې شامل نه وي، تر پنځلس ورڅو زيات وئندوي.

که چېري ولسي جرگه په دغه موده کې د پور د اخيستو او ورکولو د پیشنهاد په اړه تصمیم ونه نيسی، پیشنهاد تصویب شوی ګنډل کېږي.

نهه نوي یمه ماده :

که چېري د ملي شوري په اجلاس کې ګلنۍ بودجه یا پرمختيابي پروگرام یا له عامه امنیت، دهپواد له خپلواکۍ او ټمکنۍ بشپړتیا سره مربوطه موضوع تر خبرو لاثدي وي، د شوري د اجلاس موده د هغې تر تصویب مخکي پاي ته نشي رسپدلاي.

رسمی جریده

سلمه ماده:

ماده صدم:

هرگاه مصوبه یک مجلس از طرف مجلس دیگر رد شود، برای حل اختلاف هیئت مختلط به تعداد مساوی از اعضای هر دو مجلس تشکیل می‌گردد.

که چېرې د پوي جرگې مصوبه د بلې جرگې له خوا رد شي، د اختلاف د له منځه ورلو لپاره د دواړو جرګو د غريو له خوا په برابر شمير ګله هیئت ټاکل کېږي.

فيصله هیئت بعد از توشیح رئیس جمهور، نافذ شمرده میشود. در صوريکه هیئت مختلط نتواند اختلاف نظر را رفع کند، مصوبه رد شده به حساب می‌رود. در این حالت ولسى جرگه می‌تواند در جلسه بعدی آنرا با دو ثلث آرای کل اعضا تصویب کند. این تصویب بدون ارائه به مشرانو جرگه بعد از توشیح رئیس جمهور نافذ شمرده می‌شود.

د هیئت پريکره د جمهور رئیس تر توшиб وروسته نافذه ګنډل کېږي. که ګله هیئت ونه کړاي شي د نظر اختلاف له منځه یوسې، تصویب رد شوي ګنډل کېږي. په دي حالت کې ولسي جرگه کولاني شي په خپله ورپسي غونډه کې هغه د خپلو تولو غريو له دريو خخه د دوو برخود رايسو په اکثریت تصویب کړي. دا تصویب بې له دي چې مشرانو جرگي ته وړاندې شي، د جمهور رئیس تر توшиб وروسته نافذ ګنډل کېږي.

يو سلو یوومه ماده :

ماده يکصد و یکم:
هیچ عضو شورای ملی به علت رای یا نظریه ای که در هنگام اجرای وظیفه ابراز می‌دارد مورد تعقیب عدلي قرار نمی‌گیرد.

د ملي شوری هیڅ غړي د هغې رايې یا نظرې له امله چې د وظیفې د اجرا په وخت کې یې خرګندوی، تر عدلی تعقیب لاتدي نه نیول کېږي.

يوسلو دوه یمه ماده :

ماده يکصد و دوم:
هرگاه عضو شورای ملی به جرمی متهم شود، مامور مسئول از موضوع به مجلسی که متهم عضو آن است اطلاع می‌دهد و متهم تحت تعقیب

که د ملي شوری غړي په یوه جرم متهم شي، مسئول مامور له موضوع خخه هغې جرگې ته چې متهم یې غړي دي، خبر ورکوي او متهم تر عدلی تعقیب

رسمی جریده

عدلی قرار گرفته می تواند.

لادی راتلای شی.

در مورد جرم مشهود، مامور مسئول می تواند متهم را بدون اجازه مجلسی که او عضو آن می باشد تحت تعقیب عدلی قرار دهد و گرفتار نماید.

د مشهود جرم په مورد کې، مسئول مامور کولای شي متهم د هغې جرگې له اجازې پرته چې دی يې غړی دی تر عدلی تعقیب لادی راولی او وي نیسي.

در هر دو حالت، هرگاه تعقیب عدلی قانوناً توقيف را ایجاب کند، مامور مسئول مکلف است موضوع را بلا فاصله به اطلاع مجلس مربوط برساند و تصویب آنرا حاصل نماید.

په دواړو حالاتو کې که عدلی تعقیب د قانون له مخې د توقيف ایجاب وکړي، مسئول مامور مکلف دی چې له موضوع خخه بې له خنده نومورې جرگې ته خبر ورکړي او تصویب يې ترلاسه کړي.

اگر اتهام در هنگام تعطیل شوری صورت بگیرد، اجازه گرفتاری یا توقيف از هیئت اداری مجلس مربوط حاصل می ګردد و موضوع به نخستین جلسه مجلس مذکور جهت اخذ تصمیم ارائه می شود.

که اتهام د شوری د رخصتی په وخت کې رامنځ ته شي، د نیولو او توقيف اجازه د مربوطې جرگې له اداري هیئت خخه ترلاسه کېږي او موضوع د نومورې جرگې لوړنې غونډې ته د تصمیم نیولو لپاره وړاندې کېږي.

ماده یکصد و سوم:
وزرا می توانند در جلسات هر یک از دو مجلس شورای ملی اشتراك ورزند.

یوسلو درېیمه ماده :

وزیران کولای شي د ملي شوری له دوو جرگو خخه د هرې یوې په غونډو کې ګډون وکړي.

هر مجلس شورای ملی می تواند حضور وزرا را در جلسه خود مطالبه کند.

د ملي شوری هره جرگه کولای شي خپلې غونډې ته د وزیرانو د حاضریدو غونښنه وکړي.

رسمی جریده

ماده یکصد و چهارم:
هر دو مجلس شورای ملی در وقت
واحد به صورت جداگانه
جلسه می کنند.

جلسات هردو مجلس در موارد ذیل
می تواند به طور مشترک دایر شود:

۱- در موقعی که دوره تقینیه یا
اجلاس سالانه از طرف رئیس جمهور
افتتاح می گردد؛

۲- در صورتیکه رئیس جمهور
ضروری تشخیص دهد؛

رئیس ولسی جرگه، از جلسات
مشترک شورای ملی ریاست
می نماید.

ماده یکصد و پنجم:
جلسات شورای ملی علنی می باشد
مگر اینکه رئیس مجلس یا حد اقل ده
نفر از اعضای شورای ملی، سری
بودن آنرا درخواست نمایند و مجلس
این درخواست را بپذیرد.

هیچ شخصی نمی تواند عنفاً به مقر
شورای ملی داخل شود.

ماده یکصد و ششم:
نصاب هر یک از دو مجلس شورای

یوسلو خلورمه ماده:
د ملي شوری دواری جرگی په
عین وخت کې، بېل بېل
مجلسونه کوي.

د دوارو جرگو گله په غونډي په لادې
حالتو کې جورپيدلاني شي:

۱- کله چې تقینیه دوره یا کلنی
غونډه د جمهور رئیس له خوا
پرانیستل کېږي؛

۲- په هغه صورت کې چې جمهور
رئیس یې ضروري تشخیص کړي؛

د ولسي جرگي رئیس د
 ملي شوری د ګډو غونډو
مشري کوي.

یوسلو پنځمه ماده:
د ملي شوری غونډي علنی دي، مگر
دا چې د مجلس رئیس یا لېټر لېډه د
 ملي شوری لس تنه غړي یې د سري
توب پیشنهاد وکړي او جرگه دا
پیشنهاد ومني.

هېڅوک نشي کولاي چې په زور د ملي
شوری ودانۍ ته ننوزي.

یوسلو شپږمه ماده:
د ملي شوری د هر مجلس نصاب د

رسمی جریده

ملی، هنگام رای گیری با حضور اکثریت اعضا تکمیل می گردد و تصامیم آن با اکثریت آراء اعضای حاضر اتخاذ می شود، مگر در مواردی که این قانون اساسی طور دیگری تصریح نموده باشد.

مادة يقصد و هفتم:
شورای ملی در هر سال دو اجلاس عادی دایر می کند.

مدت کار هر دو اجلاس شورای ملی، در هر سال نه ماه می باشد. در صورت ایجاب، شوری می تواند این مدت را تمدید کند.

جلسات فوق العاده شورای ملی در ایام تعطیل به امر رئیس جمهور دایر شده می تواند.

مادة يقصد و هشتم:
در حالات وفات، استعفا و عزل عضو شورای ملی و یا معلولیت یا معیوبیتی که به طور دائم مانع اجرای وظیفه گردد، تعیین نماینده جدید برای مدت باقی مانده دوره تقنینه، مطابق به احکام قانون صورت میگیرد.

امور مربوط به حضور و غیاب اعضای شورای ملی در اصول و ظایف

رايوود اخیستو په وخت کې د هرې جرگې د غریوود اکثریت په حضور بشپړېږي او تصمیمونه یې د حاضرو غریوود رایو په اکثریت نیوں کېږي، مګر په هغو مواردو کې چې دې اساسی قانون بل ډول تصریح کړې وي.

يوسلو اوومه ماده :
 ملي شوری په کال کې دوي عادي غونډې دایروي.

د ملي شوری د دواړو جرگو د غونډو د کار موده په کال کې نهه میاشتني ۵۵. د اړتیا په وخت کې شوری کولای شي دا موده او پده کړي.

د رخصتیبو په ورڅو کې د ملي شوری فوق العاده غونډې د جمهور رئیس په امر دایر پدای شي.

يوسلو اتمه ماده :
د ملي شوری د غرې د مرینې، استعفی، عزل او یا د داسی معلولې دو او معیوبې دو په صورت کې چې په دایمی توګه د وظیفې د اجراء خنډ شي، د پاتې تقنینه دورې لپاره د نوي استازې تعیین د قانون له حکمونو سره سم ترسره کېږي.

د ملي شوری د غریوود حاضرې دو یا نه راتلو سره مربوطې چارې د داخلې

رسمی جریده

داخلی تنظیم می گردد.

وظایفو په اصولو کې تنظیمېږي.

مادة يکصد و نهم:

پیشنهاد تعديل قانون انتخابات،
در یک سال اخیر دوره تقنینیه در
فهرست کار شورای ملی داخل
شده نمی تواند.

يوسلو نهمه ماده :

د تقنینیه دورې په وروستني يوکال کې
د انتخاباتو د قانون د بدله دو پیشنهاد
د ملي شوری د کار په فهرست کې
نشي نیول کېدله.

فصل ششم

لویه جرگه

شپږم فصل

لویه جرگه

يوسلو لسمه ماده :

لویه جرگه د افغانستان د خلکو د
ارادي تر ټولو ستر مظہر دی.

لویه جرگه:

۱- د ملي شوری له غړیو؛

۲- د ولایتونو او ولسوالیو د جرگو له
رئیسانو جو پېږي؛

۲- رؤسای شوراهای ولایات
و ولسوالیها؛

وزرا، رئیس و اعضای ستره
محکمه و لوی خارنوال می
توانند در جلسات لویه
جرگه بدون حق رای
اشتراك ورزند.

وزیران، د سترې محکمې رئیس
او غړی او لوی خارنوال کولای
شي د لویه جرگې په غونډو کې بې
له دي چې د رايې ورکولو حق ولري
ګډون وکړي.

مادة يکصد و یازدهم:
لویه جرگه در حالات ذیل
دایر میگردد:

يوسلو يوولسمه ماده:

لویه جرگه په لادینیو حالاتو
کې داير پېږي:

رسمی جریده

۱- اتخاذ تصمیم در مورد مسایل مربوط به استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی و مصالح علیای کشور؛

۲- تغییر احکام این قانون اساسی؛

۳- محکمه رئیس جمهور مطابق به حکم مندرج ماده شصت و نهم این قانون اساسی؛

ماده یکصد و دوازدهم:
لویه جرگه در اولین جلسه، از میان اعضا یک نفر را به حیث رئیس و یک نفر را به حیث معاون و دو نفر را به حیث منشی و نایب منشی انتخاب می کند.

ماده یکصد و سیزدهم:
نصاب لویه جرگه هنگام رای دهی، با حضور اکثریت اعضا تکمیل میگردد.

تصمیم لویه جرگه، جز در مواردی که در این قانون اساسی صریحاً ذکر گردیده، با اکثریت آرای کل اعضا اتخاذ میگردد.

ماده یکصد و چهاردهم:
مباحثات لویه جرگه علنی می باشد

۱- دهاد دخپلواکی، ملی حاکمیت، حمکنی بشپریبا اوسترو مصلحتونو پوری د مربوطو چارو په باب تصمیم نیول؛

۲- ددی اساسی قانون د حکمونو تعديل؛

۳- ددی اساسی قانون د (نهه شپیتمی) مادی له مخی د جمهور رئیس محکمه کول؛

یوسلو دولسمه ماده:
لویه جرگه په لومړې غونډه کې، د غږیو له منځه یو تن د رئیس، یو تن د مرستیال او دوه تنه د منشی او نایب منشی په توګه تاکي.

یوسلو دیار لسمه ماده:
د لویې جرگې نصاب د رایې اخیستو په وخت کې د غږیو په اکثریت سره بشپړېږي.

د لویې جرگې تصمیمونه، له هفو مواردو پرته چې په ددی اساسی قانون کې صریحاً ذکر شوي، د ټولو غږیو د رایو په اکثریت، نیول کېږي.

یوسلو خوار لسمه ماده:
د لویې جرگې بحثونه علنی دی، مگر

رسمی جریده

مگر اینکه یک ربع اعضا سری بودن آنرا در خواست نمایند و لویه جرگه این درخواست را بپذیرد.

ماه یکصد و پانزدهم:
در هنگام دایر بودن لویه جرگه، احکام مندرج مواد یکصد و یکم و یکصد و دوم این قانون اساسی، در مورد اعضای آن تطبیق میگردد.

فصل هفتم قضاء

ماه یکصد و شانزدهم:
قوه قضائیه رکن مستقل دولت جمهوری اسلامی افغانستان می باشد.

قوه قضائیه مرکب است از یک ستره محکمه، محاکم استیناف و محاکم ابتدائیه که تشکیلات و صلاحیت آنها توسط قانون تنظیم میگردد.

ستره محکمه به حیث عالیترین ارگان قضائی در راس قوه قضائیه جمهوری اسلامی افغانستان قرار دارد.

ماه یکصد و هفدهم:
ستره محکمه مرکب است از نه

دا چې د غړیو خلورمه برخه یې د سریتوب غوبښنه وکړي او لویه جرگه دا غوبښنه ومنی.

یوسلو پنځلسمه ماده :
دلويې جرگې د جريان په وخت کې ددي اساسی قانون (ديوسلویومې) او (يوسلودويمې) مادې مندرج احکام د هغې د غړیو په باب تطبيقېږي.

اووم فصل قضاء

یوسلو شپارسمه ماده :
قضائیه قوه د افغانستان د اسلامی جمهوري دولت خپلواک رکن دی.

قضائیه قوه له یوې سترې محکمې، د استیناف له محکمو او ابتدائیه محکمو خڅه جوړه ده چې تشکیلات او واکونه یې د قانون له لیاري تنظیمېږي.

ستره محکمه د ستر قضائي اوړگان په توګه د افغانستان د اسلامی جمهوریت د قضائیه قوې په سرکې ئهای لري.

یوسلو اووه لسمه ماده :
ستره محکمه نهه تنه غږي لري

رسمی جریده

عضو که از طرف رئیس جمهور با تائید ولسی جرگه و با رعایت احکام مندرج فقره آخر ماده پنجم و ماده یکصد و هجدهم این قانون اساسی در آغاز به ترتیب ذیل تعیین میگردند:

سه نفر برای مدت چهار سال، سه نفر برای مدت هفت سال و سه نفر برای مدت ده سال.

تعیینات بعدی برای مدت ده سال می باشد.

تعیین اعضاء برای بار دوم جواز ندارد.

رئیس جمهور یکی از اعضاء را به حیث رئیس ستره محکمه تعیین می کند.

اعضای ستره محکمه به استثنای حالت مندرج ماده یکصد و بیست و هفتم این قانون اساسی، تا ختم دوره خدمت از وظایف شان عزل نمی شوند.

ماده یکصد و هجدهم:
عضو ستره محکمه واجد شرایط ذیل می باشد:

چې د جمهور رئیس له خوا د ولسی جرگې په تائید او ددې اساسی قانون د (پنځوسمې) مادې د وروستۍ فقرې او د (یوسلو اتلسمې) مادې د حکمونو په رعایت، په پیل کې په دې ترتیب تاکل کېږي:

درې تنه د خلورو کلونو لپاره، درې تنه د اوو کلونو لپاره او درې تنه د لسو کلونو لپاره.

وروستۍ تاکنې د لسو کلونو لپاره دي.

د غړیو تاکل د دوهم خل لپاره جواز نه لري.

جمهور رئیس د سترې محکمې یو غری د سترې محکمې د رئیس په توګه تاکی.

د سترې محکمې غری ددې اساسی قانون په (یوسلو اووه ویشتمې) مادې کې له راغلي حالت پرته، د خدمت د دورې ترپایه له خپلو وظیفو خخه نه عزلېږي.

یوسلو اتلسمه ماده :
د سترې محکمې غری باید لاهديني شرایط ولري:

رسمی جریده

- ۱- سـن رـئـیـس و اـعـضـا در حـین تـعـیـین اـز چـهـل سـال کـمـتر نـبـاشـد؛
- ۲- تـبـعـة اـفـغـانـسـتـان باـشـد؛
- ۳- در عـلـوم حـقـوقـی و یـا فـقـهـی تـحـصـیـلـات عـالـی و در نـظـام قـضـایـی اـفـغـانـسـتـان تـخـصـص و تـجـربـه کـافـی دـاشـتـه باـشـد؛
- ۴- دـارـای حـسـن سـیرـت و شـهـرـت نـیـک باـشـد؛
- ۵- اـز طـرف مـحـکـمـه به اـرـتـکـاب جـرـایـم ضد بـشـرـی، جـنـایـت و یـا حـرـمان اـز حـقـوق مـدـنـی مـحـکـمـوـنـشـدـه باـشـد؛
- ۶- در حـال تـصـدـی و ظـیـفـه در هـیـچ حـزـب سـیـاسـی عـضـوـیـت نـداـشـتـه باـشـد.

مـادـه يـكـصـد و نـزـدـهـم: اـعـضـاـی سـتـرـه مـحـکـمـه قـبـل اـز اـشـغال وـظـیـفـه، حـلـفـ آـتـی رـا در حـضـور رـئـیـس جـمـهـورـهـ بـه جـا مـی آـورـنـد:

بـسـم اللـه الرـحـمـن الرـحـيم

"بـه نـام خـداـونـد بـزـرـگ (عـلـیـهـ السـلـمـ) سـوـگـند يـاد مـی كـنـم كـه حق و عـدـالـت رـا بـرـ طـبـقـ اـحـکـامـ دـینـ مـقـدـسـ اـسـلامـ،

۱- دـتاـکـلوـ پـه وـختـ کـی دـرـئـیـس او غـرـیـو عـمـر تـر خـلـوـیـنـبـنـتوـ کـلوـ لـوـنـه وـیـ؛

۲- دـاـفـغانـسـتـان تـبـعـه وـیـ؛

۳- پـه حـقـوقـی یـا فـقـهـی عـلـومـوـ کـی لـوـرـپـی زـدـهـکـرـپـی اوـد اـفـغانـسـتـان پـه قـضـایـی نـظـامـ کـی تـخـصـصـ وـکـافـی تـجـربـهـ وـلـرـیـ؛

۴- دـبـنـه سـیرـت اوـنـیـکـ شـهـرـت لـرـونـکـیـ وـیـ؛

۵- دـمـحـکـمـیـ لـه خـواـد بـشـرـیـ ضـدـ جـرـمـونـوـ اوـجـنـایـتـ پـه اـرـتـکـابـ اوـیـاـ لـه مـدـنـیـ حـقـوقـوـ خـخـهـ پـه مـحـرـومـیـ مـحـکـمـوـ شـوـیـ نـهـ وـیـ؛

۶- دـوـظـیـفـیـ دـتـصـدـیـ پـه وـختـ کـیـ پـه هـیـچ سـیـاسـیـ گـونـدـ کـیـ غـرـیـتـوـبـ وـنـهـ لـرـیـ.

یـوـسـلـوـ نـوـلـسـمـهـ مـادـهـ: دـسـتـرـیـ مـحـکـمـیـ غـرـیـ دـوـظـیـفـیـ تـرـ پـیـلـ مـخـکـیـ، دـجـمـهـورـ رـئـیـسـ پـه وـرـانـدـیـ دـاـلـوـرـهـ کـوـیـ:

بـسـم اللـه الرـحـمـن الرـحـيم

"دـلـوـیـ خـدـایـ (عـلـیـهـ السـلـمـ) پـه نـامـهـ لـوـرـهـ کـوـمـ چـیـ دـاسـلـامـ دـسـبـخـلـیـ دـینـ لـهـ اـحـکـامـوـ، پـه دـیـ اـسـاسـیـ قـانـونـ اوـ

رسمي جريده

نصوص اين قانون اساسى و ساير
قوانين افغانستان تأمین نموده،
وظيفه قضاء را با کمال امامت،
صدقات و بي طرفی اجرا نمایم."

مادة يقصد و يبىست:
صلاحیت قوه قضائیه شامل
رسیدگی به تمام دعاوی است که از
طرف اشخاص حقیقی یا حکمی، به
شمول دولت، به حیث مدعی یا
مدعی علیه در پیشگاه محکمه
مطابق به احکام قانون اقامه شود.

مادة يقصد و يبىست و يکم:
بررسی مطابقت قوانین،
فرامین تقنینی، معاهدات بین
الدول و میثاق های بین المللی با
قانون اساسی و تفسیر آنها بر اساس
تقاضای حکومت و یا محاکم، مطابق
به احکام قانون از صلاحیت ستره
محکمه می باشد.

مادة يقصد و يبىست و دوم:
هیچ قانون نمی تواند در هیچ
حالت، قضیه یا ساحه یی را از
دایره صلاحیت قوه قضائیه به نحوی
که در این فصل تحدید شده، خارج
بسازد و به مقام دیگر تفویض کند.

این حکم مانع تشکیل محاکم

نورو قوانینو کې له راغلو نصوصو
سره سم حق او عدالت تأمین او د
قضاء وظیفه په بشپړ امانت،
صدقات او بي طرفی اجراء کړم."

يوسلو شلمه ماده :
د قضائيه قوى په صلاحیت کې په ټولو
هغو دعوو غور شامل دي، چې د دولت
په شمول د حقیقی یا حکمی اشخاصو
له خوا د مدعی یا مدعی علیه په حیث
د قانون له حکمونو سره سم د محکمې
په وړاندې اقامه شي.

يوسلو یو ويشتمه ماده :
له اساسی قانون سره د قوانینو،
تقنینی فرمانونو، بین الدول معاهدو
او بین المللی میثاقونو د مطابقت
څېړل، د حکومت یا محاکمو په
غوبښته او د هغو تفسیر د قانون له
حکمونو سره سم د ستري محکمې
صلاحیت دی.

يوسلو دوه ويشتمه ماده :
هېڅ قانون نشي کولای په هېڅ حال
کې، کومه قضیه یا ساحه په خه ډول
چې په دې فصل کې تحدید شوې د
قضائيه قوي له صلاحیت خخه و باسي
او بل مقام ته یې وسپاري.

دا حکم د هغو خاصو محکمو چې

رسمی جریده

خاص مندرج مواد شصت و نهم، هفتاد و هشتم و یکصد و بیست و هفتم این قانون اساسی و محاکم عسکری در قضایای مربوط به آن نمیگردد.

تشکیل و صلاحیت این نوع محاکم توسط قانون تنظیم میگردد.

مادة يقصد و بيست و سوم:
بารعايت احکام اين قانون اساسی، قواعد مربوط به تشکيل، صلاحیت و اجرآات محاکم و امور مربوط به قضات توسط قانون تنظیم میگردد.

مادة يقصد و بيست و چهارم:
در مورد مامورین و ساير کارکنان اداري قوه قضائيه، احکام قوانين مربوط به مامورین و ساير کارکنان اداري دولت نافذ مى باشد ولی تقرر، انفكاك، ترفع، تقاعده، مجازات و مكافات شان توسط سترة محکمه مطابق به احکام قانون صورت ميگيرد.

مادة يقصد و بيست و پنجم:
بودجه قوه قضائيه به مشوره حکومت از طرف سترة محکمه ترتیب گردیده، به حیث جزء بودجه

دادي اساسی قانون په (نهه شپيتمي، اته اويايمي او يوسلواوه ويشتمي) مادو کي راغلي او په مربوطو قصيو کي د نظامي محکمو د تشکيل مانع نه گرخي.

دادي چول محکمو د تشکيل او صلاحیت د قانون له لياري تنظيمپري.

يوسلو در ويشتمه ماده:
دادي اساسی قانون د حکمونو په رعايت، د محکمو په تشکيل، صلاحیت او اجرآات توپوري مربوط قواعد او په قاضيانو پوري مربوطي چاري د قانون له لياري تنظيمپري.

يوسلو خلير ويشتمه ماده:
دقضائيه قوي د مامورين او نورو اداري کارکونکيyo په برخه کي، د دولت د مامورين او نورو اداري کارکونکيyo د مربوطو قوانينو حکمونه نافذ دي خو تقرر، انفكاك، ترفع، تقاعده، مجازات او مكافات يبي دستري محکمي له خوا له قانون سره سم تر سره کېږي.

يوسلو پنځه ويشتمه ماده:
دقضائيه قوي بودجه د حکومت په مشوره دستري محکمي له خوا ترتيبپري او د دولت د بودجي د یوې

رسمی جریده

دولت، توسط حکومت به شورای ملی تقدیم می شود.

تطبيق بوجه قوه قضائيه از صلاحيت ستره محکمه می باشد.

مادة يقصد و بيست و ششم:
اعضای ستره محکمه بعد از ختم دوره خدمت برای بقیه مدت حیات از حقوق مالی دوره خدمت مستفید می شوند مشروط به اينکه به مشاغل دولتی و سياسی استغفال نورزند.

مادة يقصد و بيست و هفتم:
هرگاه بيش از يك ثلث اعضای ولسي جرگه، محاكمه رئيس يا عضو ستره محکمه را بر اساس اتهام به جرم ناشی از اجرای وظيفه يا ارتکاب جنایت تقاضا نمایند و ولسي جرگه اين تقاضا را با اکثريت دو ثلث کل اعضا تصويب کند، متهم از وظيفه عزل و موضوع به محکمه خاص محل ميگردد.

تشكيل محکمه و طرز العمل محکمه، توسط قانون تنظيم می گردد.

برخي په توګه د حکومت له خوا ملي شورى ته وړاندې کېږي.

د قضائيه قوي د بودجي تطبيق د ستره محکمي صلاحيت دي.

يوسلو شپږ ويشتمه ماده :
د ستره محکمي غري، د خدمت د دورې تر پاي ته رسيدو وروسته، د پاتي ژوند په موده کې د خدمت د دورې له مالي حقوقو خخه برخمن کېږي، په دي شرط چې په دولتي او سياسي چارو بوخت نشي.

يو سلو اوه ويشتمه ماده:
که چېږي د ولسي جرگه تر درېيمي
برخي زيات غري، د ستره محکمي د رئيس يا غريبو محاكمه، د وظيفوي جرم يا د جنایت د ارتکاب د اتهام پر اساس وغوارې او ولسي جرگه دا غوبښنه د ټولو غريبو له دريو برخو خخه د دوو برخو په اکثريت تصويب کري، متهم له وظيفې خخه عزل او موضوع خاصې محکمي ته سپارل کيري.

د محکمي تشکيل او د محکمي طرز العمل د قانون په وسیله تنظیمېږي.

رسمی جریده

ماده یکصد و بیست و هشتم:
در محاکمه افغانستان، محاکمه به صورت علنی دایر می گردد و هر شخص حق دارد با رعایت احکام قانون در آن حضور یابد.

محاکمه می تواند در حالتی که در قانون تصریح گردیده، یا سری بودن محاکمه ضروری تشخیص گردد، جلسات سری دایر کند ولی اعلام حکم باید به هر حال علنی باشد.

ماده یکصد و بیست و نهم:
محاکمه مکلف است اسباب حکمی را که صادر می نماید، در فیصله ذکر کند.

تمام فیصله های قطعی محاکم واجب التعمیل است مگر در حالت حکم به مرگ شخص که مشروط به منظوری رئیس جمهور می باشد.

ماده یکصد و سی ام:
محاکم در قضایای مورد رسیدگی، احکام این قانون اساسی و سایر قوانین را تطبیق می کنند.

هرگاه برای قضیه یی از قضایای مورد رسیدگی، در قانون اساسی و سایر قوانین حکمی موجود نباشد محاکم به پیروی از

یو سلو اته ویشتمه ماده :
د افغانستان په محکمو کې محاکمه په علنی ډول دایرېږي او هر څوک حق لري د قانون له حکمونو سره سم په هغې کې ګډون وکړي.

محاکمه کولای شي، په داسې حالاتو کې چې په قانون کې خرگند شوی یا د محاکمي سری توب ضروری و ګنډل شي، سری غونډله په دایرې کړي خود حکم اعلان باید علنی وي.

یو سلو نهه ویشتمه ماده:
محاکمه مکلفه ده د خپل صادر کړي حکم اسباب په فیصله کې ذکر کړي.

د محکمو د تولو قطعی فیصلو عملی کول واجب دي خود شخص د مرگ د حکم په حالت کې د جمهور رئیس منظوري شرط ده.

یو سلو د پرشمه ماده:
محاکمې ترغور لادې قضایا وو کې ددې اساسی قانون او نورو قوانینو حکمونه تطبیقوی.

که د غور لادې قضایا وو له جملې خڅه د کومې قضیې لپاره په اساسی قانون او نورو قوانینو کې حکم موجود نه وي، محاکمه د حنفي فقهې د

رسمی جریده

احکام فقه حنفی و در داخل حدودی که این قانون اساسی وضع نموده، قضیه را به نحوی حل و فصل می نمایند که عدالت را به بهترین وجه تأمین نماید.

ماده یکصد و سی و یکم:
محاکم برای اهل تشیع، در قضایای مربوط به احوال شخصیه، احکام مذهب تشیع را مطابق به احکام قانون تطبیق می نمایند.

در سایر دعاوی نیز اگر در این قانون اساسی و قوانین دیگر حکمی موجود نباشد، محاکم قضیه را مطابق به احکام این مذهب حل و فصل می نمایند.

ماده یکصد و سی و دوم:
قضات به پیشنهاد ستره محکمه و منظوری رئیس جمهور تعیین می گردند.

تقرر، تبدل، ترفع، مؤاخذه و پیشنهاد تقاعده قضات مطابق به احکام قانون از صلاحیت ستره محکمه می باشد.

ستره محکمه به منظور تنظیم بهتر امور اجرایی و قضایی و تأمین اصلاحات لزم، آمریت عمومی اداری

احکامو له مخي او په هغو حدودو کي دنه چې دي اساسی قانون تاکلي، قضيه په داسي ډول حل او فصل کوي چې عدالت په ډپره بنه توګه تأمین کړي.

يوسلو یو د پرشمه ماده:
محاکمي د اهل تشیع لپاره په شخصیه احوالو پوري مربوطو قضایا ووکې د تشیع د مذهب حکمونه د قانون له احکامو سره سم تطبیقوی.

په نورو دعوو کې هم که په دي اساسی قانون یا نورو قوانینو کې حکم موجود نه وي، محاکمي قضیه د دي مذهب له حکمونو سره سم حل او فصل کوي.

يوسلو دوه د پرشمه ماده:
قاضیان د سترې محکمي په پیشنهاد او د جمهور رئیس په منظوری تاکل کېږي.

د قاضیانو مقرري، تبدیلی، ترفع مواخذه او د تقاعده پیشنهاد د قانون له حکمونو سره سم د سترې محکمي صلاحیت دی.

ستره محکمه د اجرایی او قضایی چارو د بنه تنظیم او د لزمو اصلاحاتو د تأمین لپاره، د قضائیه قوی،

رسمی جریده

قوه قضائيه را تأسيس مى نماید.

عمومي اداري آمريت تأسيسوي.

مادة يقصد و سى و سوم:

هرگاه قاضى به ارتکاب جنایت متهم شود، ستره محکمه مطابق به احکام قانون به حالت قاضى رسیدگى نموده، پس از استماع دفاع او، در صورتیکه ستره محکمه اتهام را وارد بداند پیشنهاد عزلش را به رئيس جمهور تقدیم و با منظوري آن از طرف رئيس جمهور، قاضى متهم از وظيفه معزول و مطابق به احکام قانون مجازات مى شود.

يوسلو دري دېرشمه ماده :

که قاضي د جنایت په ارتکاب متهم شي، ستره محکمه د قانون له حکمونو سره سه د قاضي پر حالت غور کوي، که ستره محکمه دده د دفاع تر اوږيدو وروسته اتهام وارد وبولي، جمهور رئيس ته يې د عزل پیشنهاد کوي د جمهور رئيس له منظوري وروسته متهم قاضي له وظيفې څخه عزل او د قانون له حکمونو سره سه جزا ورکول کېږي.

مادة يقصد و سى چهارم:

کشف جرایم، توسط پولیس و تحقیق جرایم و اقامه دعوا علیه متهم در محکمه، از طرف خارنوالي مطابق به احکام قانون صورت ميگيرد.

يوسلو خلور دېرشمه ماده :

د جرمونو کشف د پولیس په وسیله او د جرمونو تحقیق او په محکمه کې پر متهم باندي د دعوا اقامه د خارنوالي له خوا، د قانون له احکامو سره سم کېږي.

خارنوالي د اجرائيه قوي برخه ده او په چپلو اجرآتو کې استقلال لري.

د خارنوالي، تشکيل، صلاحیت او د اجرآتو خرنګوالي د قانون له لياري تنظيمېږي.

تشکيل، صلاحیت و طرز فعالیت خارنوالي توسط قانون تنظیم ميگردد.

د وسله والو ټواکونو، پولیسو او دملی امنیت کارکوونکیو د وظیفوی جرمونو کشف او تحقیق د خاص قانون له

کشف و تحقیق جرایم وظیفوی منسوبيين قوای مسلح، پولیس و موظفين امنیت ملي، توسط قانون

د وسله والو ټواکونو، پولیسو او دملی امنیت کارکوونکیو د وظیفوی جرمونو کشف او تحقیق د خاص قانون له

رسمی جریده

خاص تنظیم می گردد.

لیاری تنظیمپری.

مادة يقصد و سى و پنجم:
اگر طرف دعوا زبانی را که
محاکمه توسط آن صورت می
گیرد، نداند، حق اطلاع به مواد و
اسناد قضیه و صحبت در محکمه
به زبان مادری، توسط ترجمان
برایش تأمین میگردد.

يوسلو پنځه د پرشمه ماده:
که د دعوي لوري په هغه ژبه چې
محاکمه پري کېږي و نه پوهېږي،
د قضې پر مواد او اسنادو د
اطلاع او په محکمه کې په خپله
مورني ژبه د خبرو کولو حق د ترجمان په
وسیله ورته تأمینپری.

فصل هشتم اداره

مادة يقصدوسى وششم:
ادارة جمهوری اسلامی افغانستان
براساس واحدههای اداره
مرکزی و ادارات محلی، طبق
قانون، تنظیم میگردد.

ادارة مرکزی به یک عده واحدهای
اداری منقسم میگردد که در رأس هر
کدام یک نفر وزیر قرار دارد.

واحد اداره محلی، ولایت است.
تعداد، ساحه، اجزا و تشکیلات
ولایات و ادارات مربوط، بر اساس
تعداد نفوس، وضع اجتماعی و
اقتصادی و موقعیت جغرافیایی
توسط قانون تنظیم میگردد.

اتم فصل اداره

يوسلو شپږ د پرشمه ماده:
د افغانستان د اسلامی جمهوریت
اداره د مرکزی ادارې او محلی ادارو
د واحدونو پر اساس له قانون
سره سه تنظیمپری.

مرکزی اداره پرئینو اداري واحدونو
ویشل کېږي چې د هري یوې په سرکې
يو وزير وي.

د محلی ادارې واحد ولایت دي. د
ولایتونو او مربوطه ادارو شمیر،
ساحه، برخې او تشکیلات د نفوسو
د شمیر، تولنیزې او اقتصادي وضعې
او جغرافیایی موقعیت پر اساس
دقانون له لیاری تنظیمپری.

رسمی جریده

ماده یکصد و سی و هفتم:
حکومت با حفظ اصل مرکزیت به منظور تسریع و بهبود امور اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و سهم گیری هر چه بیشتر مردم در انکشاف حیات ملی، صلاحیتهای لازم را مطابق به احکام قانون، به اداره محلی تفویض می نماید.

ماده یکصد و سی و هشتم:
در هر ولایت یک شورای ولایتی تشکیل می شود.

اعضای شورای ولایتی، طبق قانون، به تناسب نفوس، از طریق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقیم از طرف ساکنین ولایت برای مدت چهارسال انتخاب میگردند.

شورای ولایتی یک نفر از اعضای خود را به حیث رئیس انتخاب می نماید.

ماده یکصد و سی و نهم:
شورای ولایتی در تأمین اهداف انکشافی دولت و بهبود امور ولایت به نحوی که در قوانین تصریح می گردد سهم گرفته و در مسایل مربوط به ولایت مشوره می دهد.

شورای ولایتی وظایف خود را با

یوسلو اوه د پرشمه ماده:
حکومت د مرکزیت د اصل په ساتلو سره د اقتصادی، تولنیزو او فرهنگی چارو د گرندي کولو او بنه والي او د ملي ژوند په پرمختگ کې د خلکود لا زیاتې وندي اخیستو په منظور، لزم صلاحیتونه د قانون له حکمونو سره سم محلی اداري ته سپاري.

یوسلو اته د پرشمه ماده:
په هر ولایت کې یوه ولایتی جرگه جوړېږي.

د ولایتی جرگې غړي له قانون سره سم د نفوسو په تناسب، د آزادو، عمومی پتو او مستقیمو تاکنو له مخې د ولایت د اوسېدونکو له خوا د خلورو کلونو لپاره تاکل کېږي.

ولایتی جرگه له خپلوا غړيو خخه یو تن د رئیس په توګه تاکي.

یوسلو نهه د پرشمه ماده:
ولایتی جرگه د دولت د پرمختیا ی هدفونو په تأمین او د ولایت د چارو په بنه کولو کې لکه خنگه چې په قوانینوکې خرگنده شوې، برخه اخلي اویه ولایت پورې د مربوطو چارو په باب مشوره ورکوي.

ولایتی جرگه خپلې وظيفې د محلی

رسمی جریده

همکاری اداره محلی اجرا می نماید.

اداری په مرسته سرته رسوی.

مادة يقصد و چهل:

برای تنظیم امور و تأمین اشتراک فعال مردم در اداره محلی، در ولسوالی ها و قریه ها، مطابق به احکام قانون، شوراهای تشکیل می گردند.

اعضای این شوراهای از طریق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقیم از طرف ساکنین محل برای مدت سه سال انتخاب می شوند.

سهم گیری کوچیان در شوراهای محلی مطابق به احکام قانون تنظیم می گردد.

مادة يقصد و چهل و یکم:

برای اداره امور شهری، شاروالی تشکیل می شود.

شاروال و اعضای مجالس شاروالی، از طریق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقیم انتخاب می شوند.

امور مربوط به شاروالی ها توسط قانون تنظیم می گردد.

مادة يقصد و چهل و دوم:

دولت به مقصد تعمیل احکام

يوسلو خلو يبنته مادة:

د محلی اداری د چارو د سمون او په هفې کې د خلکو د فعالې وندې اخیستو د تأمین په مقصد، په ولسوالیو او کلیو کې د قانون له حکمونو سره سم جرگې جو پېږي.

ددې جرگو غري د آزادو، عمومي، پتو او مستقيمو تاکنو له مخي دسيمي د او سپدونکو له خوا د دريو کلونو لپاره تاکل کېږي.

په محلی جرگو کې د کوچيانو ګډون د قانون له حکمونو سره سم تنظيمېږي.

يوسلو يو خلو يبنته مادة:

د بناري چارو د اداري لپاره بناروالی تشکيلېږي.

بناروال او د بناري مجلسونو غري د آزادو، عمومي، پتو او مستقيمو انتخاباتو له لاري انتخابېږي.

په بنارواليو پوري مربوطې چاري د قانون له لياري تنظيمېږي.

يوسلو دوه خلو يبنته مادة:

دولت ددي اساسې قانون د

رسمی جریده

و تأمین ارزش‌های مندرج این
قانون اساسی، ادارات لزم را
تشکیل می‌نماید.

حکمونود تعییل او د مندرج
ارزبستونو د تأمین لپاره لزمی
اداری جوروی.

فصل نهم حالت اضطرار

ماده یکصد و چهل و سوم:
هرگاه به علت جنگ، خطر جنگ،
اغتشاش و خیم، آفات طبیعی و یا
حالت مماثل، حفظ استقلال و حیات
ملی از مجرایی که در قانون اساسی
تعیین شده، ناممکن گردد، حالت
اضطرار از طرف رئیس جمهور با
تأیید شورای ملی در تمام یا بعضی
از ساحات کشور اعلان می‌شود.

هرگاه حالت اضطرار بیش از دو ماه
دوام نماید، برای تمدید آن، موافقت
شورای ملی شرط است.

ماده یکصد و چهل و چهارم:
در حالت اضطرار رئیس جمهور
می‌تواند به مشوره رؤسای شورای
ملی و ستره محکمه، بعضی از
صلاحیت‌های شورای ملی را به
حکومت انتقال دهد.

ماده یکصد و چهل و پنجم:
در حالت اضطرار، رئیس جمهور می‌
تواند بعد از تائید روسای شورای

نهم فصل اضطراری حالت

یوسلو دری خلویبنتمه ماده:
که د جگری، د جگری دختر، وخیم
اغتشاش او طبیعی آفاتو او یا ورته
حالت له امله د خپلواکی او ملي ژوند
ساتنه په هغه طریقه چې په اساسی
قانون کې تاکل شوې، ناشونی و گرځی
د جمهور رئیس له خوا د ملي شوری په
تأیید د هبواد په ټولو او یا ځینې برخو
کې اضطراری حالت اعلامېږي.

که اضطراری حالت تر دوو میاشتو
زیات دوام و مومی، د اوبدولو لپاره
بې د ملي شوری موافقه شرط ده.

یوسلو خلور خلویبنتمه ماده:
په اضطراری حالت کې جمهور رئیس
کولای شي د ملي شوری او د سترې
محکمې له رئیسانو سره په مشوره، د
ملی شوری ځینې صلاحیتونه حکومت
ته انتقال کړي.

یوسلو پنځه خلویبنتمه ماده:
په اضطراری حالت کې جمهور رئیس
کولای شي چې د ملي شوری او د سترې

رسمی جریده

ملی و ستره محکمه، تنفیذ
احکام ذیل را معطل بسازد و یا
بر آنها قیودی وضع نماید:

۱- فقره دوم ماده بیست و هفتم؛

۲- ماده سی و ششم؛

۳- فقره دوم ماده سی و هفتم؛

۴- فقره دوم ماده سی و هشتم؛

ماده یکصد و چهل و ششم:
در حالت اضطرار، قانون اساسی
تعدیل نمی شود.

ماده یکصد و چهل و هفتم:
هرگاه دوره ریاست جمهوری و
یا دوره تقنینیه شورای ملی در
حالت اضطرار ختم شود، اجرای
انتخابات جدید ملتونی گذاشته شده،
مدت خدمت رئیس جمهور و
اعضای شورای ملی تا چهار ماه
تمدید می شود.

هرگاه حالت اضطرار بیش از
چهار ماه دوام نماید لوبه جرگه از
طرف رئیس جمهور دعوت می شود.

بعد از ختم حالت اضطرار، در
خلال مدت دو ماه، انتخابات
برگزار میگردد.

محکمی د رئیسانو تر تائید و روسته د
اساسی قانون لادینی حکمونه
و خنپوی او یا قیود پری ولگوی:

۱- داوه ویشمی مادی دویمه فقره؛

۲- شپر د پرشمه ماده؛

۳- داوه د پرشمي مادی دویمه فقره؛

۴- داته د پرشمي مادی دویمه فقره؛

یوسلو شپر خلویبنتمه ماده:
اضطرار په حالت کې اساسی قانون نه
تعدیلپېرى.

یوسلو اووه خلویبنتمه ماده:
که چېرې د جمهوری ریاست دوره او یا
د ملي شوری تقنینیه دوره د اضطرار
په حالت کې پای ته ورسپېرى، د نويو
انتخاباتو تر سره کيدل خنډپېرى
او د جمهور رئیس او ملي شوری د
غږیو د خدمت موده تر خلورو
میاشتو پورې تمدیدپېرى.

که اضطراری حالت تر خلورو میاشتو
زیيات او بد شی، لویه جرگه د جمهور
رئیس له خوا راغو بنتله کېږي.

د اضطراری حالت تر پای ته رسپدو
وروسته، د دوومیاشتو دننه
انتخابات کېږي.

رسمی جریده

ماده یکصد و چهل و هشتم:
در ختم حالت اضطرار، اقداماتی که بر اساس مواد یکصد و چهل و چهارم و یکصد و چهل و پنجم این قانون اساسی به عمل آمده، بلا فاصله از اعتبار ساقط میگردد.

فصل دهم تعدیل

ماده یکصد و چهل و نهم:
اصل پیروی از احکام دین مقدس اسلام و نظام جمهوری اسلامی تعدیل نمی شوند.

تعدیل حقوق اساسی اتباع صرف به منظور بهبود حقوق آنان مجاز می باشد.

تعدیل دیگر محتویات این قانون اساسی، نظر به تجارب و مقتضیات عصر، با رعایت احکام مندرج مواد شصت و هفتم و یکصد و چهل و ششم این قانون اساسی، با پیشنهاد رئیس جمهور یا اکثریت اعضای شورای ملی صورت می گیرد.

ماده یکصد و پنجم:
به منظور اجرای پیشنهاد تغییر، هیئتی از بین اعضای حکومت،

یوسلو اته خلوینستمه ماده: د اضطراری حالت په پای ته رسپدو سره هغه اقدامات چې ددې اساسی قانون د (یوسلو خلور خلوینستمې او یوسلو پنځه خلوینستمې) مادې له مخې شوي، بې له ځنډه له اعتباره لوپړي.

لسم فصل تعدیل

یوسلو نهه خلوینستمه ماده:
د اسلام د سپېڅلي دین له حکمنو خخه د پیروی اصل او اسلامي جمهوری نظام نه تعدیلپړي.

د اتباعو د اساسی حقوقو تغییر یوازی د هغوي د حقوقو د بنیګنې په منظور جواز لري.

ددې اساسی قانون د نورو موادو تغییر د زمان د غوبښنو او تجربو له مخې، ددې اساسی قانون د اوه شپیتمې او یوسلو شپې خلوینستمې مادې د احکامو په رعایت سره، د جمهور رئیس یا د ملي شوری د اکثریت په پیشنهاد کېږي.

یوسلو پنځوسمه ماده:
د تغییر د پیشنهاد لپاره د جمهور رئیس په فرمان د حکومت،

رسمی جریده

شورای ملی و ستره محکمه به فرمان
رئیس جمهور تشکیل گردیده، طرح
تعدیل را تهیه می کند.

برای تصویب تعدیل، لویه
جرگه بر اساس فرمان رئیس
جمهور و مطابق به احکام فصل لویه
جرگه دایر میگردد.

هرگاه لویه جرگه با اکثریت دو ثلث
کل اعضا طرح تعدیل را تصویب
کند، بعد از توشیح رئیس جمهور
نافذ می گردد.

فصل یازدهم احکام متفرقه

مادة يقصد و پنجاه و یکم:

رئیس جمهور، معاونین رئیس
جمهور، وزرا، رئیس و اعضای
ستره محکمه، لوی خارنوال،
روسای بانک مرکزی و امنیت
ملی، والیان و شاروالها در
مدت تصدی وظیفه نمی توانند
هیچ معامله انتفاعی را با
دولت انجام دهند.

مادة يقصد و پنجاه دوم:

رئیس جمهور، معاونین رئیس
جمهور، وزرا، رؤسا و اعضای شورای
ملی و ستره محکمه، لوی

ملی شوری او ستری محکمی د غریبو
له منحه، یو هیئت جـوپـبـی او د
تعدیل طرح تیاروی.

د تعدیل د تصویب لپاره د جمهور
رئیس پـه فـرـمـانـ اوـ دـ لوـیـیـ
جرـگـیـ دـ فـصـلـ لـهـ حـکـمـوـنـوـ سـرـهـ سـمـ
لوـیـهـ جـرـگـهـ دـایـرـ مـیـگـرـدـ.

کـهـ لوـیـهـ جـرـگـهـ دـ تـولـوـ غـرـیـوـ لـهـ درـیـوـ
برـخـوـ خـخـهـ دـ دـوـوـ بـرـخـوـ پـهـ اـکـثـرـیـتـ دـ
تعـدـیـلـ طـرـحـ تصـوـیـبـ کـرـیـ،ـ دـ جـمـهـورـ
رـئـیـسـ تـرـ توـشـیـحـ وـرـوـسـتـهـ نـافـذـ بـبـرـیـ.

یوسلو فصل متفرقه حکمونه

یوسلو یو پنخوسمه ماده:

جمهـورـ رـئـیـسـ،ـ دـ جـمـهـورـ رـئـیـسـ
مرـسـتـیـالـانـ،ـ وزـیرـانـ اوـ دـ سـترـیـ
محـکـمـیـ رـئـیـسـ اوـ غـرـیـ،ـ لوـیـ
خارـنـوـالـ،ـ دـ مـرـکـزـیـ بـانـکـ اوـ مـلـیـ
امـنـیـتـ رـئـیـسـانـ،ـ والـیـانـ اوـ بـنـارـوـالـانـ دـ
خـپـلـیـ وـظـیـفـیـ پـهـ وـختـ کـیـ نـشـیـ
کـوـلـایـ لـهـ دـوـلـتـ سـرـهـ هـبـخـ ھـوـلـ اـنـتـفـاعـیـ
معـاملـهـ تـرـ سـرـهـ کـرـیـ.

یوسلو دوه پنخوسمه ماده:

جمهـورـ رـئـیـسـ،ـ دـ جـمـهـورـ رـئـیـسـ
مرـسـتـیـالـانـ،ـ وزـیرـانـ،ـ دـ مـلـیـ شـورـیـ اوـ
سـترـیـ مـحـکـمـیـ رـئـیـسـانـ اوـ غـرـیـ،ـ لوـیـ

رسمی جريده

خارنوال و قضات نمی توانند در مدت تصدی وظیفه به مشاغل دیگری اشتغال ورزند.

مادة يقصد و پنجاه و سوم:
قضات، خارنوalan، صاحب منصبان قوای مسلح و پولیس و منسوبيین امنیت ملی، در مدت تصدی وظیفه نمی توانند در احزاب سیاسی عضويت داشته باشند.

مادة يقصد و پنجاه و چهارم:
دارايي رئيس جمهور، معاونين رئيس جمهور، وزرا، اعضای ستره محکمه و لوی خارنوال قبل و بعد از دوره خدمت، توسط ارگانی که در قانون تعیین میگردد، ثبت، رسیدگی و نشر می شود.

مادة يقصد و پنجاه و پنجم:
برای معاونین رئيس جمهور، وزرا، رؤسا و اعضای شورای ملی و ستره محکمه، قضات و لوی خارنوال مطابق به احکام قانون معاش مناسب تعیین میگردد.

مادة يقصد و پنجاه و ششم:
كميسيون مستقل انتخابات برای اداره و نظارت بر هر نوع انتخابات

خارنوال او قاضيان نشي کولاي د وظيفي د تصدی، په موده کي نور مشاغل ولري.

يوسلو دري پنخوسمه ماده:
قاضيان، خارنوalan، د وسله والو چواكونو او پوليسيو منصاداران او د ملي امنيت کارکونکي نشي کولى د وظيفي د تصدی، په موده کي په سياسي گوندونو کي غريتوب ولري.

يوسلو خلور پنخوسمه ماده:
د جمهور رئيس، د جمهور رئيس د مرستيالتو، وزيرانو اوستري محکمي د غرو او لوی خارنوال شتمني، د خدمت تر دوري وراندي او وروسته، د هفه اورگان په وسيله چې قانون يې تاکې ثبت، خپل کېږي او خپرېږي.

يوسلو پنځه پنخوسمه ماده:
د جمهور رئيس مرستيالتو، وزيرانو، د ملي شوري رئisanو او غرييو، د سترې محکمي غرييو، قاضيانو او لوی خارنوال ته د قانون له حکمونو سره سم، مناسب معاش تاکل کېږي.

يوسلو شپې پنخوسمه ماده:
د هر ډول انتخاباتو د خلکو عمومي ادارې او په هېواد کي د خلکو عمومي

رسمی جریده

و مراجعه به آرای عمومی مردم در کشور مطابق به احکام قانون تشکیل میگردد.

ماده یکصد و پنجاه و هفتم: کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی مطابق به احکام قانون تشکیل می گردد.

اعضای این کمیسیون از طرف رئیس جمهور به تأیید ولسی جرگه تعیین میگردند.

فصل دوازدهم احکام انتقالی

ماده یکصد و پنجاه و هشتم: لقب بابای ملت و امتیازاتی که توسط لویه جرگه اضطراری سال یکهزار و سه صد و هشتاد و یک هجری شمسی به اعلیحضرت محمد ظاهر شاه، پادشاه سابق افغانستان، اعطای شده است با رعایت احکام این قانون اساسی مدام الحیات برای ایشان محفوظ می باشد.

ماده یکصد و پنجاه و نهم: مدت بعد از نفاذ این قانون اساسی تا تاریخ افتتاح سورای ملی، دوره انتقال شمرده می شود.

رايو ته د مراجعي لپاره د انتخاباتو مستقل کمپسيون د قانون له حکمونو سره سم جورېږي.

يوسلو اوه پنځوسمه ماده: د اساسی قانون پر تطبیق د خارنې خپلواک کمپسيون د قانون له حکم سره سم تشکیلېږي.

ددي کمپسيون غري د جمهور رئیس له خوا د ولسي جرگى په تأیید تعینېږي.

دولسم فصل انتقالی حکمونه

يوسلو اته پنځوسمه ماده: د ملت د بابا لقب او هغه امتیازونه چې د ۱۳۸۱ هجري شمسی کال د اضطراری لوبي جرگې له خوا د افغانستان پخوانې پاچا اعلیحضرت محمد ظاهر شاه ته ورکړل شوي دي، ددي اساسی قانون د حکمونو له رعایت سره سم د ژوند تر پایه د دوى لپاره محفوظ دي.

يوسلو نهه پنځوسمه ماده: د دغه اساسی قانون له نافذیدو خخه د ملي شوري د افتتاح تر نېټې پوري موده د انتقال دوره ګنهل کېږي.

رسمی جریده

دولت انتقالی اسلامی افغانستان،
در دوره انتقال، وظایف ذیل را
انجام می دهد:

۱- اصدار فرامین تقنینی مربوط به
انتخابات ریاست جمهوری،
شورای ملی و شوراهای محلی
در مدت شش ماه؛

۲- اصدار فرامین در مورد تشکیلات
و صلاحیت محاکم و آغاز کار روی
قانون تشکیلات اساسی در خلال
مدت کمتر از یکسال؛

۳- تشکیل کمیسیون مستقل
انتخابات؛

۴- انجام اصلاحات لازم به
منظور تنظیم بهتر امور
اجرایی و قضایی؛

۵- اتخاذ تدابیر لازم جهت آماده
ساختن زمینه برای تطبیق احکام
این قانون اساسی؛

ماده یکصد و شصتم:
اولین رئیس جمهور منتخب، سی
روز بعد از اعلام نتایج انتخابات،
مطابق به احکام این قانون اساسی
به کار آغاز می کند.

د افغانستان انتقالی اسلامی
دولت د انتقال په دوره کې لادینې
وظیفې سرته رسوی:

۱- دشپېرو میاشتو دننه جمهوري
ریاست، ملي شوری او محلی جرگو
د انتخاباتو په اړه د تقنینې
فرمانونو صادرول؛

۲- له یوه کال خخه په کمه موده کې د
محکمود صلاحیتونو او تشکیلاتو او
د اساسی تشکیلاتو پر قانون باندې
دکار د پیل په اړه د فرمانونو صادرول؛

۳- د انتخاباتو د خپلواک
کمپسیون جوړول؛

۴- د اجرایی او قضایی چارو د
غوره تنظیم په منظور د لازمو
اصلاحاتو سرته رسول؛

۵- د دی اساسی قانون د حکمونو د
تطبیق په برخه کې د زمینې د برابرولو
لپاره لازم تدبیرونه نیول؛

یوسلو شپیتمه ماده:
لو مرمنی منتخب جمهور رئیس د
انتخاباتو د نتایجو تر اعلان دېرش
ورځې وروسته د دغه اساسی قانون له
حکمونو سره سم په کار پیل کوي.

رسمی جریده

کوشش همه جانبه صورت می گیرد تا اولین انتخابات رئیس جمهور و شورای ملی با هم در یک وقت صورت بگیرد.

صلاحیت های شورای ملی مندرج در این قانون اساسی تا زمان تأسیس این شوری به حکومت تفویض می شود و ستره محکمه مؤقت به فرمان رئیس جمهور تشکیل می گردد.

مادة يقصد و شصت و يكم :
شورای ملی، وظایف و صلاحیت های خود را به مجرد تأسیس، مطابق به احکام این قانون اساسی، اعمال می کند.

بعد از دایر شدن اولین جلسه شورای ملی، در خلال مدت سی روز، حکومت و ستره محکمه مطابق به احکام این قانون اساسی تشکیل می گردند.

رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان تا زمانیکه رئیس جمهور منتخب به کار آغاز کند اجرای وظیفه می نماید.

ارگانهای اجرایی و قضایی دولت با رعایت حکم فقره چهارم ماده يقصد و پنجاه و نهم این

هر ارخیزی هخی کېږي چې د جمهور رئیس او ملي شورا انتخابات په یوه وخت کې تر سره شي.

د ملي شوری واکونه د هغې د تأسیس تر مودې پورې پدې اساسی قانون کې حکومت ته سپارل کېږي او مؤقته ستره محکمه د جمهور رئیس په فرمان جوړېږي.

يوسلو يوشپیتمه ماده:
 ملي شوری له تأسیس سره سم خپل واکونه او وظایف ددې اساسی قانون د حکمونو مطابق عملی کوي.

د ملي شوری له لوړمنې، غونډې وروسته د دېرسو ورڅو په موده کې حکومت او ستره محکمه ددې اساسی قانون له حکمونو سره سم تشکیلېږي.

د افغانستان د انتقالی اسلامی دولت رئیس تر هغه وخته پورې وظیفه سرته رسوي چې منتخب جمهور رئیس په کار پیل نه وي کړي.

ددې اساسی قانون د يوسلو نهه پنځوسمې مادې د خلورمي فقري د حکم په رعایت، د دولت اجرایی او

رسمي جريده

قانون اساسی، الى تشکيل
حکومت و ستره محکمه به وظایف
خود ادامه میدهند.

قضایی ارگانونه د حکومت او ستری
محکمی تر تشکيل پوري خپلو وظایفو
ته ادامه ورکوي.

فرامین تقنيني که از آغاز دوره
مؤقت به بعد نافذ گردیده
است به اولین جلسه شورای ملي
ارجاع می گرددند.

هغه تقنيني فرمانونه چې
دموقتي دورې له پيل خخه وروسته
نافذ شوي دي د ملي شورى لومړنۍ
غونډي ته راجع کېږي.

این فرامين تا زمانیکه از طرف
شورای ملي لغونگردیده باشند
نافذ می باشند.

دا فرامين تر هغه وخته پوري چې
د ملي شورى له خوا لغوه شوي نه وي
نافذ ګنل کېږي.

مادة يقصد و شصت و دوم:
این قانون اساسی از تاريخ تصویب
لویه جرگه نافذ و از طرف رئیس
دولت انتقالی اسلامی افغانستان
توشیح و اعلام میگردد.

يوسلو دوہ شپیتمه ماده:
دا اساسی قانون د لوبي جرگه له
تصویب خخه وروسته نافذ او د
افغانستان د انتقالی اسلامی دولت د
رئیس له خوا توشیح او اعلامېږي.

با نافذ اين قانون اساسی، قوانين
و فرامين تقنيني مغاير احکام آن
ملغی می باشد.

په نافذې د سره یې ددي اساسی قانون
له حکمونو مغاير قوانين او تقنيني
فرمانونه لغوه کېږي.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library